

mokslas • menas • literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1971 METAI

KOVO MĖNESIO 20 D. / MARCH 20, 1971
PART TWO NR. 67 (12)

Šiame numery

JAUNŲJŲ TALENTŲ EGZISTENCIJA.
LAUREATO VYTAUTO VOLERTO ŽODIS
"DRAUGO" LITERATŪROS SVENTEJE —
KONCERTE.
DIDĖJA AMERIKIEČIŲ SUSIDOMĖJIMAS
LIETUVIŲ KALBOS MOKSLU.
ŽMOGIŠKOJO ELEMENTO REFORMA
BAŽNYCIOJE.
JONAS AISTIS RASO APIE ANTANĄ
MIŠKINĮ JO DVITOMIO LIETUVOJE
PREGA.
ALEKSANDRO KUCIŲNO POKALBIS SU
GINA ČAPKAUSKIENE.
ALG. KEZIO, S. J., NUOTRAUKŲ PARODA.
DEVYNIOLIKTO ŠIMTMEČIO VOKIEČIŲ
MENAS.
DĖMESIO VERTA JAUNOJI PIANISTĖ.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

"Draugo" romanų konkurso 20 metų jubilėjinę šventę Jaunimo centre, Chicagoj, š. m. kovo mėn. 14 d. Žodį taria (dešinėje) laureatas rašytojas Vytautas Volertas. Salėje matyti dalis iškilmėje dalyvavusios publikos. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos pirm. dr. Algirdas Nasvytis, Bronė Volertienė, "Draugo" garbės redaktorius Leonardas Šimutis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirm. Stasys Barzdukas, J. Daužvardienė, generalinis Lietuvos konsulas dr. P. Daužvirdis, Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirm. Teodoras Blinštrubas, Chicagos apylinkės Lietuvių fronto bičiulių pirm. Levas Prapuolenis ir kt.

JAUNŲJŲ TALENTŲ EGZISTENCIJA

Šiais laikais, kai tiek daug dėmesio skiriama protestuojančio jaunimo aspiracijoms, jaunystė su disciplinuota kūrybine liepsna turi dešimteropą žavesį. Juk nuo jos priklauso mūsų kultūros ateitis. Tiesiog miela, radus spaudoje pavardę jauno žmogaus, pradedancio aktyviai reikštis kurioje nors meno šakoje. Norisi pasidžiaugti jo sugebėjimais, spustelėti ranką, palinkėti sėkmės.

Tačiau su liūdesiu tenka konstatuoti, kad ypač mūsų muzikinis prierauglis nėra gausus. Ar daug jaunų instrumentalistų su muzikos magistrų laipsniais pasirodė, sakysim, per pastaruosius trejus metus. Tikrai ne daug. Galima ant nykščių suškaičiuoti. Paliekant nuošalyje jauną Vytenį M. Vasyliūną, kuris jau sugebėjo pasireikšti plačia turininga koncertine veikla, prieš akis iškyla bent keturios naujausios pavardės: Raimonda Apeikytė iš Pietų Kalifornijos, Barbora Ūsaitė iš Michigano, Alisa Lampsatytė ir Mindaugas Mačiulis — abu iš Chicagos. Jei yra ir kiti, tegul neužsigauna, nes jų pasiekimai, ma'yt, dar reikiamai nebuvo atžymėti išelvisijos spaudoje.

Dėl tokio miniatiūrinio muzikų prieauglio, tur būt, kalta ir pati modernioji muzika, atsidūrusi visokių srovių ir stilių sukurtyje ir nusūmusi ne vieną gabų jaunucį į elektrinių gitarų glėbį. Be to, tradiciškai mes greičiau pritampame prie dainavimo, dailės, ar net vaidybos, negu fortepijono, smuiko, violončelės. Pastarųjų instrumentų technikos ir muzikinės literatūros apvaldymas reikalauja daug laiko ir pasiaukojimo. Juk kiek

gi to gražaus, žadančio jaunimelio pradeda pianino pamokas ir kiek tų vunderkindų "protinagai" skambina scenoje, o išlieka — tik retas. Todėl ar nedera suimastyti ties tais keliais interpretatorių, neseniai užsigažavusiųsiais, ir paklausti: Kokia jų ateitis? Ar jų veikla turės apsiriboti tik sporadiškais pasirodymais kolonijose ribose, talkininkaujant chorui, vokalistui; mokant vaikus pianino skambinimo; lektoriant kolegijoje; suruošiant a'sitiktinį rečitalį? Ar tai viskas? Ar nėra galimybių sudaryti minimalias sąlygas koncertinei programai parengti ir pasirodyti platesnei lietuvių ir sveitimaucijų visuomenei, keliaujant iš miesto į miestą?

Žinoma, į visus tuos sugestivius klausimus pirmiausia gali atsakyti tik patys muzikos menininkai. Daug kas priklauso nuo jų pačių veržlumo ir noro. Bet šalia norų reikalingos ir lėšos. O čia jau kitokia gama, daug painesnė. Su ja grumtis jauniems idealistams nėra lengva. Jei mes kai kurių vertingų knygų išleidimui deramai skiriame fondų sumas, ar nevertėtų kokią dalelę skirti ir jauno, daug žadančio talento parėmimui.

Be abejo, kai kurie skeptikai, kaip vanagai, puls į akis: "Kam to reikia. Jeigu jie jau tokie gabūs, pajėgs pa'ys prasimušti ir be kitų pagalbos". Ne, mielieji skeptikai, tokių stebuklų nebuvimo nei žiloje senovėje, nei baroko, nei romantizmo laikais, o išelvisijos sąlygomis apie tai ir kalbėti neverta. Visi vaikai žino, kad aukštasis menas, ypač

(Nukelta į 2 psl.)

Kūryba gimsta žmonių mintyse ir jų savitarpio santykiuose

Laureato Vytauto Volerto žodis dvidešimtojoje "Draugo" romanų konkurso premijos įteikimo iškilmėje.

Kas norėjo tik su "Pragaro vyresniu" susipažinti, tam čia atvykti nebūtina reikėjo. Vien tik koncertų mėgėjai, Clevelando vyrų okto bičiuliai, galėjo taipgi pavėluoti. Malonūs šios popietės dalyviai, bet Jūs stengėtės pagerbti "Draugo" rūpesčius, surišus su mūsų literatūra. Kadangi ir aš esu truputį čia įsimaišęs, tai gal nuoširdumo žiupsnelis kliūva ir man. Kiekvienam, negailėjusiam laiko, už tai dėkoju.

Dėkoju konkurso komisijai, nusilpninusiai akis skaitant, išvarginusiai pirštus, daug puslapių veršiant.

Per dvidešimt metų konkursų pagrindiniu — nors kukliausiu — veikėju buvo Draugo leidejai. Jei išliks mūsų istorija, joje aiškiai matysis tėvai marjonai, dienraštis ir kiti jų darbai. Kiekvienas jaučia, kad mano didžiausia padėka skiriama jiems.

Goethė literatūrą vadino trupinėlio trupinėliu viso, kas vyko ar buvo pasakyta. Mums raštas turi didesnę reikšmę. Jis augino tautos jaunimą, stiprino vyresniusius. Šalis, stokojanti kūrybos, dvasinė prasme yra nežinoma šalis. Tautinė literatūra, prasidedanti pasakomis ir einanti iki romanų, kyla iš žmonių vidinio respekto patiem sau, kuris yra neįmanomas priespaudoje. Todėl lietuviuose knyga su laikraščiu buvo gerbiama ir visados rišosi su laisve.

Literatūra, nesvarbu, kiek ją gerbtume, Goethės žodžiuariant, sudaro vien "trupinėlių", tik vieną apraišką kultūroje, kuri yra žinijimas viso gėrio, aistra visai šviesai. Ir štai kyla mintis: kas ir kaip atžymės liuanistinių mokyklų mokytojus, laikraštinkus, radijo valandėlių darbuotojus, chorvedžius, tautinių, šokių grupių va-

dovus? Jie taip pat yra kultūrinės srities žmonės, jų atiduotas laikas prilijsta daugelio romanų paraišymui. Dailininkas, kompozitorius, poetas, mokslininkas išlieka darbuose. Kaip išliks šiu, kantriai vargstančiųjų, auka?

Kūryba gimsta žmonių mintyse ir jų savitarpio santykiuose. Todėl mėnulyje kultūros ženklų ne užtikta. Mąstytojas, autorius, ta-pytojas atsiskleidžia ne sau, bet šalia esantiems. Net ir tautų kūrybiniai turtai nelieka tik namie — jie puošia visą pasaulį. Nebus tautos, nebus kultūros, nebus in-šo žmonijai.

Ir štai nuo čia suku kasdienon, kuri, deja, egzistuoja. Realybė mums primena: yra darbų, neįtrauktų kultūrinės srities, tačiau skaudinančių galvas, geliančių pirštus, juodinančių gerą vardą,

bet vykdytinų, jei norime gyventi. Kasdiena su realybe reikalauja Lietuvių Bendruomenės, ALT'os VLIK'o, festivalių ir kitokių įvykių. Ir štai jus, parodžiusius dėmesį knygai, prašau taipgi pagalbos Chicagoje esančiam JAV LB Tarybos prezidentui, savo apygardos pirmininkui, jo valdybai, Dainų ir Tautinių šokių švenčių komitetų pirmininkams ir jų talkininkams, Svietimo tarybai bei Kultūros fondui, Bendruomenės apylinkėms. Prašau dėmesio Amerikos Lietuvių Tarybai.

Ne visi patarimai yra neklaidingi. Turime galvas, suprantame kiekvienos institucijos svarbą, matome jų darbus. Supa neatlaidus gyvenimas, nežiūrįs mūsų skaičiaus, sąlygų, finansinio pajėskaudinančių galvas, geliančių pirštus, juodinančių gerą vardą,

Daug kam bus malonu turėti premijuotą romaną su autoriaus parašu. Laureatas Vytautas Volertas, literatūros bičiulių apsuptas, autografoja savo knygą premijos įteikimo iškilmėje koncertavusiems Clevelando okto vyrams. Nuotr. A. Gulbinsko

resniji", prisiminkite kas dieną ir šį prašymą. Jei akyse laikysime realybę, mūsų pasiekimai nevirsmirusiais istorijos paminklais. Esame skirtingų minčių, skonių, kelių. Bet ar ne skirtumuose vystosi kultūra, dėdama žmogaus ženkla ir kartu jungdama? O mes,

Lietuviai, turime ir daug stipresnių ryšių. Dėl jų esame čia. Ivaivrus amžius, finansinis pajėgumas, išsilavinimas, profesija ir būdas telpa vienoje salėje.

Ir mano vienas žodis skiriamas jums visiems — dėkoju.

Didėja amerikiečių susidomėjimas lietuvių kalbos mokslu

P. JONIKAS

Dar prieš keletą dešimtmečių palyginti nedaug dėmesio Amerikoje tebuvo skiriama mokslui tokių kalbų, kaip lietuvių kalba. Tačiau pastaruosiu laiku čia dalykai žymiai pasikeitė. Priaugo jaunoji JAV kalbininkų karta, kuri tolydžio vis daugiau rodo susidomėjimo ir lietuvių kalbos tyrinėjimu. Nuolat auga skaičius jaunųjų kalbininkų, daugėja ir jų darbų, skirtų lietuvių kalbos mokslo problemoms. Čia

tuo tarpu paminėsiu bent porą faktų.

Pernai metais Pensilvanijos valstybinio universiteto (Pennsylvania State University Press) buvo išleista knyga "Baltic Linguistics" (177 psl.), redaguota profesorių T. F. Magnerio ir W. R. Schmalstiegso. Tai apskritai rinkinys paskaitų, Philadelphiaje skaitytų bene pirmajame šiame kontinente baltistų (baltų kalbų — lietuvių, latvių prūsų — tyrinėtojų) suvažiavime. Knyga dedikuota prof. Alfredui Sennui jo 70 m. amžiaus sukakties proga. Svarbiausias suvažiavimo organizatorius buvo ir vienas šio leidinio redaktorius, prof. W. R. Schmalstiegso, pats išmokęs lietuviškai ir paskelbęs eilę straipsnių bei studijų įvairiais lietuvių kalbos klausimais Amerikos ir užsienio mokslo žurnaluose bei leidiniuose.

Šiame leidinyje sutelkta 18 autorių, kurių 3 lietuviai, 3 latviai (jų tarpe 1 latgalietis), o kiti amerikiečiai. 8 straipsniai skirti lietuvių kalbai, 5 — bendrajai baltų (iš dalies kartu ir slavų) kalbotyrai, 5 — prūsų (Old Prussian), 2 — latvių.

Knygoje apžvelgiama lietuvių kalbos mokslo padėtis dabartinėje Lietuvoje (Dambriūno), nagrinėjamas lietuvių kalbos daiktavardžio kirčiavimas (B. J. Darden ir D. F. Robinson), (Nukelta į 2 psl.)

ŽMOGIŠKOJO ELEMENTO REFORMA BAŽNYČIOJE

(Tęsinys iš praėjusio
šeštadienio)

A. RUBIKAS

Kristaus laikais ėjo senas ginčas tarp žydų, kur yra tikroji Dievo garbinimo vieta? Izraelitai gyveno tarpe tautų, kurios garbino daugelį dievų. Gi jie patys išpažino griežtą monoteizmą, tai yra tik vieną Dievą. Ir aukas tam vienam Dievui aukoti izraelitams buvo leista tik vienoje vietoje: Jeruzalėje.

Aleksandro Didžiojo laikais vienas kunigas, vardu Manasas, buvo priverstas bėgti iš Jeruzalės dėl to, kad buvo vedęs samariečių. Tada jis ant Garizmo kalno pasistatė kitą šventyklą ir joje pradėjo garbinti Dievą bei jam aukoti. Nors ta šventykla 128 metais prieš Kristų buvo sugriauta, tačiau Dievo garbinimas ant Garizmo kalno nenutrūko (dar ir šiandien samariečių palikuonys tenai aukoja savo avinėlius).

Kristaus laikais ėjo samariškas ginčas, ar ta garbinimo vieta ant Garizmo kalno yra teisėta ar ne? Į tą ginčą samariečiai įtraukė ir Kristų.

Skvireckas savo komentare tą Kristaus pokalbį su samarietėmis taip aiškina: "Žydai samariečių žinojo iš Mozės įstatymo, kad reikia duoti Dievui garbę ir degtiną aukas tik vienoje vietoje. Samariečiai sakė, kad ta vieta esanti Garizmo kalnas Samarijoje, netoli Sikaro miesto, o žydai turėjo šventyklą Jeruzalėje, Morijos kalnelyje. Išganytojas atsakydamas moko, kad ateis laikas, kai kiekvienoje pasaulio vietoje bus Dievui duodama tikroji garbė" (Naujasis Testamentas, Stuttgart, 1947).

Išprievertas Sv. Rašto tekstas

Kristus sakė samarietėms: "Jūs garbate, ko nežinote, mes garbiname, ką žinome, nes išganytas ateina iš žydų. Bet ateina valanda ir dabar jau yra, kai tikri garbintojai garbins Tėvą dvasia ir tiesa; nes ir Tėvas ieško tokių garbintojų. Dievas yra dvasia, ir jo garbintojams reikia garbinti dvasia ir tiesa" (Jono, 4, 22-24).

Apie kokią dvasią čia Kristus kalbėjo? Lietuvių kalboje žodis dvasia gali reikšti daug dalykų: kvėpavimą ("vos dvasią gaudu"), psichinę žmogaus jėgą ("tvirtos dvasios žmogus"), kokio nors dalyko prasmę ("įsta-

tymo dvasia"), žmogaus sielą arba vėlę ("dvasią atidavė") ir patį Dievą ("Šventoji Dvasia"). Tačiau graikų kalboje, kuria rašyta švento Jono evangelija, čia pavartotas žodis "pneuma" ("en-pneumati"), o trečiąjį šventčiausios Trejybės asmenį arba jo veikimą atpiktame žmoguje. Tik ta prasme visas Naujasis Testamentas žodį pneuma ir vartoja.

Graikų filosofai (Platonas) buvo žmogų padalinę į dvi dalis: į geresnę, aukštesnę, dvasinę ir į žemesnę, medžiaginę. Bet šventas Raštas tokio žmogaus dalinimo nežino ir graikų kalbos žodžio "Pneuma" Naujasis Testamentas dvasinei žmogaus pusei pažymėti niekad nevartoja. Taigi ir Kristaus atsakyme samarietėms žodžio dvasia negalima aiškinti graikiškojo dualizmo prasme.

Tas dualizmas iš viso nėra krikščioniškas. Krikščionybėn jis įsiveržė iš graikų filosofijos (platonizmo) ir remiasi ne krikščionišku, pagonišku pesimizmu, ku-uo einant, į žmogaus medžiaginę kūną kaip į kokią kalėjimą yra uždaryta dvasia. Šitoj evangelijos vietoj žodį dvasia suprasti kaip aukštesniąją žmogaus dalį reikėtų vietoj Dievo statyti kažką žmogiško, ir vietoj garbinimo Dievo dėka statyti garbinimą žmogaus jėga. Dvasia, apie kurią čia kalba Kristus, nėra žmogaus dvasia, o Dievo Dvasia, šventoji Dvasia, kuri ateina į žmogų.

Taip ir tiesa, kuri ateina žmogui su dvasia, nėra paties žmogaus jo protu pažinta ar išgyta tiesa, o apreiškiančio Dievo tiesa. Šis dvasios ir tiesos sugretinimas Kristaus atsakyme samarietėms reiškia malonę ir tiesą, apie kuriuos Jonas kalba savo evangelijos įžangoje: "Mes matėme jo garbę, garbę kaip vienatinio iš Tėvo gimusio Sūnaus, pilno malonės ir tiesos" (1,14).

Taigi žodžiai "dvasia ir tiesa" nereikščia žmogišką prasmę su dvasinto, nemedžiaginio kulto. Kristaus mokslu žmogus tikrai pagarbina Dievą tik pačios Dievo Dvasios vedinimas arba jos dėka. Tada jau ne Jeruzalė, ne Garizmo kalnas netenka savo reikšmės. Tikrieji Tėvo garbintojai nėra įpareigoti nė lipti ant Garizmo kalno, nė keliauti Jeruzalėn, nes jie gali Tėvą garbinti kiekvienoje žemės vietoje juos pripildančios ir juose veikiančios Dvasios dėka.

Rudolf Schnackenburg, komentuojuš šią švento Rašto vietą, sako, kad spiritualistinis

(arba filosofinė prasme dvasinis) garbinimo samprotis, — tarsi Jėzus vietoj išorinės kulto vietos Jeruzalėje būtų norėjęs pastatyti grynai vidinį, žmogaus dvasia atliekamą Dievo garbinimą, — yra jokių būdu neįmanomas dėl Pneuma sąvokos, kuri, einant Jono evangelijos 4-to skyriaus 24-ta eilutę, gali reikšti tik dieviškąją Dvasią. (Das Johannes-evangelium, I Teil, Herders theologischer Kommentar zum Neuen Testament, 1967, psl. 471). Dėl to naujasis Dievo garbinimas nėra nė vien išorinis apeigų atlikimas arba garbinimas lūpmis, nė grynai vidinis. Nors Kristus kruvinašias Senojo Testamento aukas ir panaikino, bet jis nepašalino išorinio kulto. Naujieji Tėvo garbintojai nėra individualistai, o kaimenė, susirinkimas.

Aiškinantis anuos Kristaus žodžius samarietėms Platono filosofijos prasme, dvasia būtų kūno arba medžiagos priešybė. Tada, remiantis Kristaus žodžiais, iš Tėvo garbinimo reikėtų šalinti medžiaginį elementą. Tada tokie dalykai kaip susirinkimai, rečiatavimai, išoriniai pasirodymai netektų savo pirmajės reikšmės, — o kartu su jais ir Vakarienių valgymas arba dalyvavimas Mišiose. Tada Kristus pokalbį su samarietėmis moko, kad Tėvą reikia garbinti dvasia, prieštaru-ty Kristui paskutinės Vakarienių bute, liepiančiam: "Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas" (Mato, 26, 26), arba Kristui mokančiam Kaparnaumo sinagogoje: "Iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau jums, jei nevalgysite žmogaus Sūnaus kūno ir negerosite jo kraujo, neturėsite savyje gyvenimo" (Jono, 6, 54).

Bet tokio prieštaravimo nėra ir negali būti, nes čia eina kalba ne apie pakėlimą žmogiškos dvasios, o apie nužengimą Dievo, arba šventosios Dvasios, kuri per Kristų atėjo šin pasaulin ir kurios veikimą apaštalas Paulius laiškė galatams taip aiškina: "Kadangi esate sūnūs, Dievas siuntė savo Sūnaus Dvasią į jūsų širdis, kuri šaukia Abba, Tėve!" (4,6). Dvasia, kurią mini Kristus (jis čia kalba ne kaip filosofas, o kaip teologas) yra ne filosofinė sąvoka, o naujas santykiavimas su Dievu.

"Be Šventosios Dvasios pakib-ty ore visa dvasinė tikrovė", puikiai formuluoja Stasys Žilys, "nes krikščionis yra dvasinis tik per Dievą" (Gyvoji Liturgija, Krikščionis Gyvenime leidinys, 1970 m., psl. 33).

Antrasis Vatikano susirinkimas moko, kad Kristus apaštalus siuntė kūrinių išgelbėjimą vykdyti auka bei sakramentais (plg. Šv. Liturgija, 6). O sakramentai, kaip katekizmas moko, yra regimi, taigi medžiaginiai ženklai Dievo malonei įgyti. Apie auką

V. K. Jonynas Rūpintojė's Ši aluminė skulptūra yra Sv. Onos kopylų, Sv. Kazimiero pėslapio kopijė, Amsterdamo, N. Y. Kopylią pastatė V. K. Jonynas savo žmonos Onos atminimui.

Nuotr. V. Maželis

ir sakramentus, kaip susirinkimas moko, "sukasi visas liturginis gyvenimas" (6). Dėl to, sakyt, kad ne susirinkimas visų pirma reikia garbinti Dievą, reikšia silpninti Mišių vertę Bažnyčios gyvenime, nes jos yra susirinkimas Viešpaties vakarienių valgyti, — reikšia žmogaus dvasinį pažinimą statyti aukščiau auka vykdomo išganyto ir tuo pačiu nešti racionalizmą krikščionybėn. Vokiečių filosofas Hegelis kartą savo žmogui, prašiusiai jį palydėti į bažnyčią, taip atsakė: "Aš vienas savo mintimi Dievą geriau pagarbinau negu tenai bažnyčioje".

Kad Dievo garbinimą visų pirma susirinkimais suprato pirmieji krikščionys, išėjo iš apaštalu mokyklos, rodo Apaštalu Darbų knyga, kuri pasakoja, kad visi tikintieji "kasdien pasilinkdavo vienas širdžiai šventykloje, lauzydavo duoną tai vienuose tai kituose namuose (reiškia susirink-

Didėja amerikiečių susidomėjimas lietuvių kalbos mokslu

(Atkelta iš 1 psl.)

kai kurios lietuvių kalbos morfologijos problemos (G. B. Ford Jr. ir kt.), patelikiama pora etimologijų (E. Hamp, B. Jégers). A. Klimas yra davęs naudingą struktūrinių pastangų apžvalgą nustatytį lietuvių kalbos garsmenų (kalbos funkcijai reikšmingų garsų) visetą, garsmenyną, vad. lietuvių kalbos fonemų inventorių. Tas nustatymas yra vienas iš pagrindinių uždavinių, aprašant lietuvių kalbos garsinę sandarą (struktūrą). Tačiau tuo tarpu čia lieka nevienas nenušviestas klausimas.

Chicago kaimynystėje esančio Northwestern universiteto prof. Gordon B. Fordas Jr. pasitaravo angliškai skaitančiai publikai, pakartodamas pirmojo išėjusio lietuvių kalbos spaudinio — Mažvydo katekizmo — tekstą ir jį išversdamas į anglų kalbą. Tai "The Old Lithuanian Catechism of Martynas Mažvydas (1547), edited and translated by Gordon B. Ford, Jr." (Assen, Netherlands, 1971), 104 psl. Senesnieji katekizmo leidimai (Bezenbergerio 1874, Gerulio 1922—23, sovietinis 1947) dabar, ypač angliškai skaitantiems, sunkiai beprieinami, nebegausiami ar ir šiaip turi savo trūkumų (be to, jie ir neversia į švietimą kalbą).

Knygoje redaktoriaus ir leidėjo duodamas trumpas įvadas, supažindinąs skaitytoją su Mažvydu ir jo raštais, o gale pridėdamas Mažvydo slavizmų žodynėlį, pasirašęs dr. Pr. Skardžiaus tyrinėjimu (Die slavischen Lehnwörter im Altlitauischen, 1931).

Pažymėtina, kad prof. G. B. Fordas Jr. gana aktyviai reikiąsi lietuvių kalbos mokslo srityje. Jis yra parūpinęs Wolfenbutelio postilės rankraščio fotokopijų leidimą, aprašęs B. Vileto raštų kalbą (The Old Lithuanian Catechism of Baltarmiejus Vilentas 1579, The Hague, 1969), paruošęs lituanistinėms studijoms XVI—XVII a. lietuviškų tekstų rinkinį (Old Lithuanian Texts of the Sixteenth and Seventeenth Centuries with a Glossary, The Ha-

davol), imdavo valgio su džiaugsmu ir neklastinga širdimi, garbino Dievą ir turėjo malonės pas visus žmones" (2, 46). "Jie laikėsi apaštalu mokslo, bendro duonos lauzymo ir maldų" (2, 42).

Kad šitaip anuos samarietėl sakytus Kristaus žodžius suprato ir II Vatikano susirinkimas rodo jo daroma alizija į tą pačią Jono evangelijos vietą: "Krikščias žmones įjungia į Kristaus vyklynę pasaulį: drauge su juo mirė, palaidoti ir prisikėlė, jie gau-

Poetų naikinimo pėdsakais

Antano Miškinio poezijos dvitomo Lietuvoje išleidimo proga

JONAS AISTIS

Antanas Miškinis, POEZIJA. Eilėraščiai. Viršelis ir aplankas dail. L. Glinskienės. Knyga 273 psl., tiražas 8000 egz. Išeido "Vaga" Vilniuje 1970 m.

Antanas Miškinis, POEZIJA. Poemos. Viršelis ir aplankas dail. L. Glinskienės. Knyga 192 psl., tiražas 8000 egz. Išeido "Vaga" Vilniuje 1970 m.

1970 metų data pasirodė Lietuvoje Antano Miškinio dvitomis, pavadintas bendru pavadinimu "Poezija". Pirma tome lyje (viso tik 273 puslapiai) sudėtos iš visų rinkinių atrinktos eilės, o antrame (viso 192 p.) — lyrinės poemos. Vienas poetas ir Vagos leidykla nežino, kodėl A. Miškinio kūryba išleista dviem, o ne vienu tomeliu. Šiaip parinkimas yra poetui būdingas ir geras.

Antanas Miškinis savo kartos poetų būryje ėjo pirmoje gretose. Pasirinkimo lengvai dainingu eilavimu, liaudiškumu, lengva ironija, nevengė visuomeninių anais laikais patriotiniais vadinamų motyvų. Toks, galima sakyti, jis liko ir dabar. Jam būdinga visuomeninė ironija šiandien, žinoma, jau išnyko, o jos vieton išliko gal dar ne visai natūralus, jo paties žodžiais tariant, "gražuolės liaudies" glostymas. Poetui liaudis ne naujiena, jis buvo bene liaudiškiausias savo kartos poetas forma ir motyvais, su juo tiksliai skirtumu, kad nepriklausomybės laikais jis buvo daugiau spontaniškas ir tikras negu dabar; šiais laikais jo poezijoje jaučiama prisiverstinė pastanga atspėti laiko dvasią ir ypač tos liaudies net ir švelniausia ironija neužgauti, o tik tenai, kur jis gali paliesti senus asmeniškus ir seno pobūdžio visuomeninius motyvus, jis yra šiandien dar brandesnis negu buvo.

Šį reikšmį būčiau linkęs aiškinti tokiu būdu: Antanui Miškinui liaudis buvo išimtinai sodžiaus varguomenė, i šios liaudies eiles jam neįėjo nei smulkūs amatininkai, nei pramonės darbininkai. Jis pats iš sodžiaus kilęs, jis tą liaudį geriau pažino, be to, ta liaudis buvo neorganizuota ir bejėgė. Tik tarybiniais istorikams ir literatūros tyrinėtojams paslaptis, kad nepriklausomybės laikais pramonės darbininkijos didžiūmą sudarė nelietuviškas elementas, o turėjo daugiau teisių negu sodžiaus varguomenė, kuri neturėjo nei darbo įstatymo, nei ligonių kasų, nei darbo pašalpų, nei viešų darbų... Poeto pasirinkimas pateisintinas. O dabar greičiausiai niekas nežino, kur ta "gražuolė liaudis" prasideda, ir itin, kur jinaibagi...

Darydamas skirtumą tarp sodžiaus varguomenės ir miesto darbininkijos, joki būdu nenoriu ir neturiu tikslu pastarąjį urmu nepatriotingu kalbinti. Jos eilėse buvo daug nuosirdžių patriotingų žmonių. Būdingas gali būti ir tas pavyzdys, kad prieš okupantus 1941 metais patys pirmieji spontaniškai sukilo šančių geležinkelio dirbtuvių darbininkai...

Skaitydamas Antano Miškinio dvitomį, daug galvojau apie savo kartos poetus. Pasitraukusius ir likusius. Mums, gyviems nepriklausomybės kovų ir tautos (jos mes niekad netapatinom su tautininkais) pirmųjų viešo gyvenimo žingsnių liudininkams,

gimtąsios žemės jautimas po konomis buvo, gal būt, svarbiau negu kuriai kitai kartai. Ją laisvą praradami, praradome visas jaunystės godas, lygia dalia praradome savo poezijos netarpišką spontaniškumą.

Dėl to ir norisi palyginti prailaičio poeto likimą, su likimu to, kuris nepaliko gimtosios žemės ir tautos, gyveno tėvynėje bei tolimosios šiaurės ir Sibiro vergu stovyklose. Bet ir čia tikrą žodį galės tarti tik atities literatūros tyrinėtojas, kuris turės daugiau faktų, negu mes turime. Antano Miškinio poezijoje yra dešimties metų properša. Sunku beįsivaizduoti poeto temperamento žmogų dešimčiai metų užkandusį liežuvį. Ta dešimties metų tuštuma jaučiama ir šioje knygoje. Tarp eilių Tolima kelionė 1947, kur jis klausia: "ar kas galėtų žemės ašį — istoriją atgal pasukt?" ir Mano žodis 1957 m., kur jis prabilo, nesakyčiau, kad ne nuosirdžiai, bet lygia dalia ir ne be vidinių pastangų: "gerai, kad aš ne emigrantas" ir "aš su tavim, gražuole liaudie." Prisiminus anuo laiku partijos pareigūnų poeto adresu išreikštus rūšius kaltinimus, sunku patikėti, kad tiksliai suminėti eilėraščiai būtų to baisaus dešimtmečio prietilčiai. Tokia karti yra tiesa. Ir aš sakau, gerai, kad Antanas Miškinis ne emigrantas,

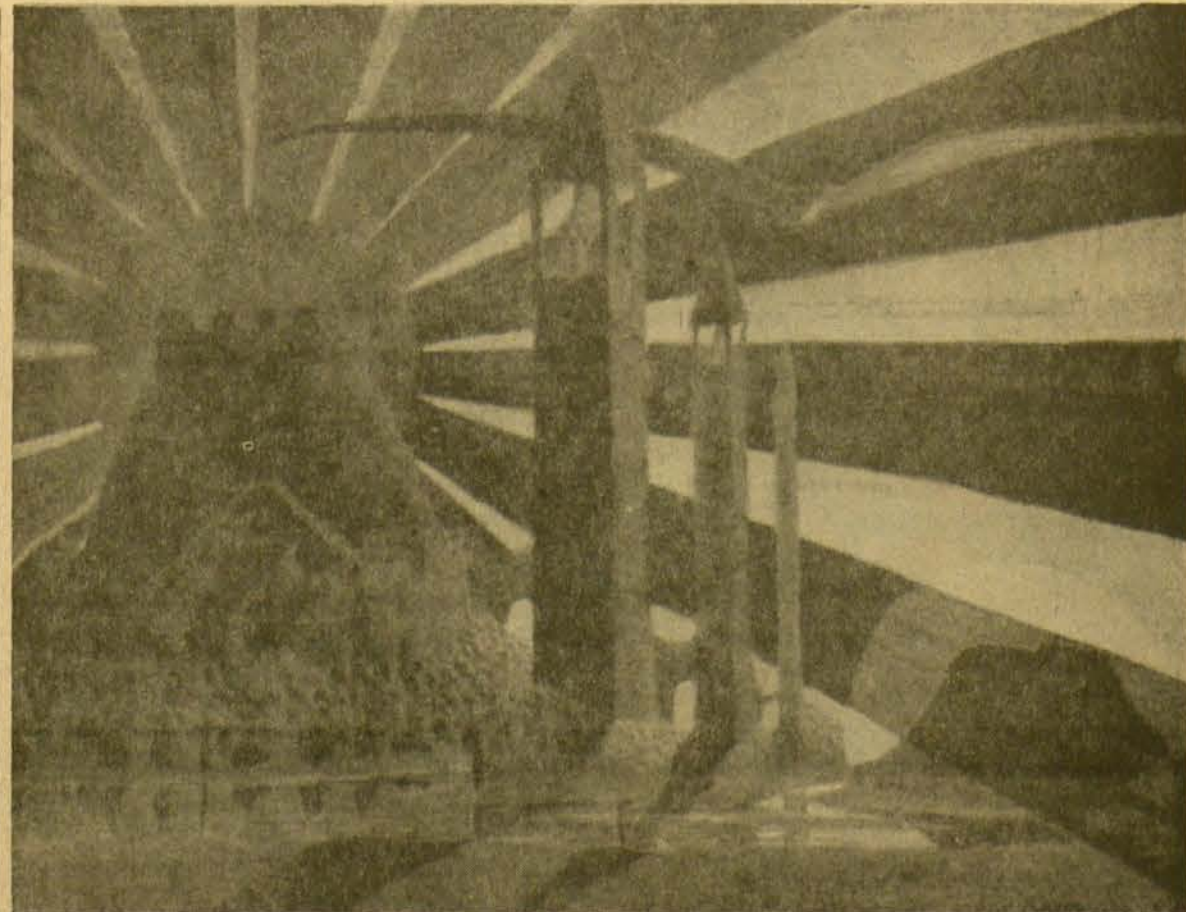

Poetas Antanas Miškinis

bet kad "didelė darbščiuų kuriančių tautų draugystė" pražudė jo talentą, tai labai liūdina ir tai reikia nurašyti i nuostolius. Tremties rašytojai nebus taip skaudžiai nukentėję. Laikas, kaip ir visa gamta, yra negailestingas, ir bus verta tik tai, kas laiko mėginimą atlaikys.

Patsai poetas apie tą dešimtmetį aiškiai sako: "Pokario metais, tais labai neramiais laikais, pergyvenau ir skaudžiausius savo gyvenimo įvykius: už savo klaidas, už savas ir svetimas nuodėmes teko užmokėti didelę kainą. Bet apie tai mano poezijos skaitytojai, tur būt, žino, nes pats esu apie tai viešai pasisakęs. Šiandien jaučiuosi laimingas, turėdamas tvirtą po kojomis kelią gražioje tarybinėje tėvynėje." (Tarybų Lietuvos rašytojai, 240 psl.)

Sibiro tremtis galima daug kuo teisinti: asmenybės kultū, klasių kova, teismo apsirikimu (iš pirmų šaltinių man yra žinoma, kad jis nežinojo, kuo yra kaltinamas, o tai sužinojo tiksliai tada, kai buvo amestuojamas, ir svar-

M. K. Ciurlionis

Juodoji saulė (1909)

biausia, kad kaltinimai buvo iš piršto išlaužti). Anais "neramiais laikais" viskas buvo galima. Bet yra dalykų, kurie man ir šiandien netelpa galvoje. Tą mano mielą ir šaunų jaunystės bendražygį Antaną Miškinį tarybinė tikrovė maitina šitokiais siužetais: gailestingų seserų verslo garbinimu, orą teršiančiais ir šilus naikinančiais Elektrenais, ir krūminės tvaiku pašvinkusios gražuolės liaudies liaupsinimais... Siūloma ne viena prekė yra pigi. O Miškinis geba ir šiandien prabilti senu balsu:

Bloškia vėjas lapą, neša upę skiedrą; Neša ir gražintį niekad negalės, O tu dar svajoji rasti dangų giedrą, Tu vis dar svajoji saulę ir gėles.

Okanos atpraukė tavo jauno skruostus; Niekas jau nelaukia niekur jau tavęs — Tu išvažinėjai įlankas ir uostus, Tu išvažinėjai žeriničias gatves. (Poezija I, 217 p.)

Poetui nėra kurios nors visuomenės dalies, o yra vargstantis, kenčiantis, ir taip pat besidžiaugiantis žmogus. Iš tikrųjų, ir jaunystėje Antanas Miškinis dainavo liaudį, bet jai etiketės nekliajo... Išskyrimas, etiketė yra tos pačios liaudies nužmoginimas.

Nepriklausomybės metais Antanas Miškinis yra paskelbęs tris savo poezijos rinkinius, lygiai tiek pat yra paskelbęs ir vadinamais tarybiniais metais: Eilėraščiai, 1960; Arti prie žemės, 1965, ir Svajonė ir maištas, 1967. Parinkdamas dvitomį, poetas, atrodo, jautė, savo silpnę; nepriklausomybės laikų eilėms poetas skiria žymiai daugiau vietos, negu tarybinei poezijai.

Poemų tomelyje reikalai klostosi priešinga proporcija: iš 191 puslapio tiksliai 68 p. skiriami netarybiniais laikams. Konkreti tariant, knygoje telpa tik dvi tarybinių laikų poemos: "Gulbė karaliaus pati", ir "Svajonė ir maištas". Pirmoji yra daugiau vaikams eiliuota liaudies pasaka. Eiliavimas grakštus, fabula neblogai pinama, bet tai yra tiksliai liaudies pasakos eiliavimas ir, manding, daugiau nieko.

Prašosi maža pastaba. 1957 ar 58 m. savitraštyje "Lietuvos pionierius" buvo paskelbta iš to paties vardo ištraukų, kurių knygoje negalima aptikti, nors tos ištraukos ir idėjiniai ir meniniai požiūriai yra daug vertingesnės, tiksliai atrodo, kad jų paskirtis buvo visai kita; ji buvo skirta nebėgėliams graudinti, ir labai labai vykusiai.

Antroji poema vaizduojanti nusivylusio savizudžio poeto Juliaus Janonio gyvenimą. Šią poemą būčiau linkęs daugiau vertinti negu pirmąją, nors ji parašyta nedide-

lės rimties ekvilibristine forma:

Kazokai, kazokai greitai, Kazokai raiti, O tu net ir ne kareivis, Jaunuolis moksleivis Prieš vėją puti? Negerai, negerai Tu darai... Daugiau nebedrįsi Draugauti su driskiais; Beprotiškos jūsų mintys — Visus jus kazokai sumindys. Sostas stiprus. Sostas negrius.

(Poezija II, 124-125 pp.)

Antano Miškinio dvitomį savitraštyje "Literatūra ir menas" (1970. X. 3, nr. 40) recenzavo kažkoks Antanas Masionis, kuris poroj vietų pamini ir mano seną rašto pavarde. Pvz. vienoje vietoje sako: "Tik čia reikėtų įterpti vieną mažą korektūrą — ypač turint galvoj tam tikras estetizmo apraiškas madingas prieškarinėje A. Miškinio ir kitų poetų, ypač J. Kossu-Aleksandravičiaus kūryboje, turėjusioje įtakos ir A. Miškinui." Lietuvoje, kiek atsimenu, vienas Faustas Kirša turėjo kiek pretenzijų i estetizmą. Miškinui ir man tai ne vien netikra etiketė, bet ir užgavimas, nes estetizmas mums abiem yra svetimas. Koks, pavyzdžiui, gali būti estetizmas kad ir tokiame pasakyme: "gegužis lakštingalom plūdos". Lakštingala nėra gregarinis paukštis. Tik žąsys gadena būryje be jokios tvarkos. Lakštingala yra vienišas paukštis, ji suokia arba solo, arba dueta, ir juoba nesiplūsta. Sakinys yra ne itin aiškus. Kai kas gali suprasti, kad aš turėjęs įtakos Miškinui. Tai irgi nesąmonė. Mudu kelis metus viename kambaryje gyvenome ir prie vieno stalo kūrėme, bet visada didžiavomės, kad vienas kito nė žodelio nesame pasisavinę.

Tenka man ir kitoje vietoje: "O ketvirtas miestas (kalbant apie poemą Keturi miestai, J.A.) — tai netvirčiausias poeto fanta-

zijos pastatytas Naujapilis, turėjęs įkūnyti buržuazinės Lietuvos idealą. Šio "ketvirtojo miesto", kurį J. Kossu-Aleksandravičius kadaise pranašavo būsiant epochiniu (Naujoji Romuva, 1939 m. Nr. 4), "Keturių miestų" poemoje poetas šiandien pagrįstai atsisako." Ketvirtasis miestas — Lietuvos ateitis, tiesa, buvo istorijos pastatytas (?), J. A.), tikrai visai kitaip, negu įsivaizdavo poetas, rašydamas "Keturių miestų" poemą. Ir itin kitaip, negu manė ji už tai gyre tuometiniai oficialieji kritikai.

Garbus recenzentas vieno nežino, kad poetai niekad netarpinė atities nepranašauja. Ir ne recenzentas teisus, poetas. Niekad okupacija nebuvo poetų ateities idealas, ir ne tiksliai poetų, bet ir tautos. Janičarai gudrūs ir teisūs tik iki tol, kol turi tą, kuris jam už paslaugas paklaša be pavilgos lešiučių dubenėlių... Nelaisvė yra nelaisvė, ir ta nelaisvė niekur taip akių nebedo, kaip aptariamam Antano Miškinio dvitomy.

*) Redakcijos pastaba. Kur neatsakys vienos savo poemos dalies, ok

Žmogiškojo elemento reforma Bažnyčioje

(Atkelta iš 2 pusl.)

na įsūnystės dvasią, kuria šaukiame: Abba, Tėvel, ir tokiu būdu tampa tikrais Dievo garbintojais, kurių Tėvas ieško. plg. Jn. 4. 23" (6). Antrasis Vatikano susirinkimas šiuos Kristaus žodžius taip pat suprato ne filosofiskai, o teologiskai, ir aiškina, kad čia eina kalba apie Dievo Dvasią, kuri viena įgalina tikinčiuosius Tėvą tikrai pagarbinti. Bet ši Dvasia yra visų pirma susirinkimų Dvasia! Susirinkimai ji nužengė Sekminių dieną. Jos veikiami pirmieji ir visų laikų krikščionys rinkdavosi draugėn Viešpaties vakarienės valgyti ir mokytis vienas kitą mylėti, kaip Kristus juos myli. Tos Dvasios dėka tikintieji kalba Abba — Tėve mūsų ir tuo pačiu kituose žmonėse mato savo brolius ir seseris, vieno dangiškojo Tėvo vaikus.

Tiesa, buvo ir yra žmonių, kurie susirinkimus laiko antraeilėmis dalyku ir, sekmadieniais neidami bažnyčion, labai paprastai pasiteisina: kam ten alkiniuoti su kitais, jeigu aš pasilikęs vienas namuose ar išėjęs pasivaikščioti miške "vidiniu susijungimu" daug geriau galiu pagarbinti Dievą. Garsios maldos bei giesmės, klauptai ar stojimai man ne tik trukdo...

Taip tai taip. Niekas neginčys, kad ir vienas "vidiniu susijungimu, dvasios pakėlimu bei tikėjimo išpažinimu" yra galima pagarbinti Dievą. Ir tokios maldos reikalauja Apreiškimas ir Bažnyčia. Tik lieka du klausimai: 1) ką apie susirinkimus sako pats Dievas ir 2) iš kur žmogus sužino, kad reikia Dievą pagarbinti? Argi ne iš Bažnyčios, kuri švento Rašto kalboje reiškia susirinkimą?

Galimas daiktas, kad i tokius priešsusirinkinius aiškinimus yra nuvedusi praėjusių laikų nuliturgėjanti liturgija, tapusi kone vien i jaunsus veikiančia puosmena, mažai sakiusia žmogui apie jo santykių svarbą bei reikšmę su kitais. Juk senosiose Mišiose Tėve mūsų maldos, kuri yra perdėm bendruomeninė ("duok mums... atleisk mums... kaip ir mes atleidžiam... nevesk mūsų i pagundą... gelbėk mus") susirinkusieji iš viso bendrai nekalbėdavo ("nerečiudavo").

Iš kur ateina krikščioniškoji dvasia?

Dabar tenka klausti: Ar ne Mišių susirinkę žmonės mokosi Dievą pažinti, jį garbinti, ir Didįjį Naujojo Testamento Meilės įsakymą pildyti? Antrasis Vatikano susirinkimas tuo klausimu taip sako: "Bažnyčia uoliai rūpinasi, kad krikščionys nebūtų tarši svetimi arba nebyliai šios tikėjimo paslapties žiūrovai, bet kad, gerai suprasdami apeigas ir maldas, sąmoningai, pamaldžiai ir aktyviai dalyvautų šventajame vyksme, šviestųsi Dievo žodžiu, stiprintųsi Viešpaties kūno valgiu ir dėkotų Dievui. Ji rūpinasi, kad, aukodami skaisčiąją atnašą ne vien kunigo rankomis, bet ir jie patys drauge su kunigu, išmokyti aukoti save pačius ir dievą iš dienos, Kristaus tarpininkaujami, vis tobuliau jungtųsi su Dievu ir tarp savęs, kad pagaliau Dievas būtų visuose visa" (48).

Kaip iš šių konstitucijos žodžių matyti, Mišios, (skaisčiosios atnašos aukojimas) arba liturginis susirinkimas, yra to "viturinio susijungimo, dvasios pakėlimo bei tikėjimo išpažinimo" mokykla. Kaip tik čia žmonės išmoksta, kaip reikia dvasiškai kelti ir ką tas pakėlimas reiškia. Tik gerai suprasdami Mišių apeigas ir maldas, sąmoningai ir aktyviai dalyvaudami Mišių vyksme arba tame šventajame susirinkime,

krikščionys išmoksta tobulai jungtis su Dievu ir vieni su kitais, taigi tikrai krikščioniškai gyventi bei Tėvą pagarbinti. Vatikano susirinkimo mokslu vidinis susijungimas, dvasios pakėlimas ir tikėjimo išpažinimas yra gerai prarastų susirinkimų arba gero Mišiose dalyvavimo išdava bei vaisius!

Kalbėdami apie aktyvų dalyvavimą apeigose bei liturginį tikinčių auklėjimą, susirinkimo tėvai sako: "Atnaujinant ir ugdant šventąją Liturgiją, tuo pilnu ir aktyviu visų dalyvavimu reikia labiausiai susirūpinti. Juk liturgija yra pirmasis ir būtinas šaltinis, iš kurio tikintieji gali semtis tikrai krikščioniškos dvasios. Todėl sielvadovai visa savo pastoracinę veiklą bei deramą įsisauginimą turi uoliai stengtis siekti to pilno ir aktyvaus dalyvavimo liturgijoje" (Konstitucija "Šv. Liturgija", 14).

Bet kartu susirinkimo tėvai žino, kad tie patys sielvadovai gali liturginį atsinaujinimą ir blokuoti: "Tačiau nėra jokios vilties, kad tai pavyktų, jei pirma patys sielvadytojai nebus kupini Liturgijos dvasios bei poveikio ir negebės jos mokyti. Todėl nepaprastai reikalinga visų pirma pasirūpinti liturginiu kunigų auklėjimu" (14). Ir čia pat (15, 16 ir 17) susirinkimo tėvai pabrėžia to auklėjimo svarbą kunigų seminarijose.

Kieno liturgija?

Kaip matyti, susirinkimas liko turgiją sieja su gyvenimu. Jis neleidžia jai tapti tuščiu pasivaistymu, netekusiu ryšio arba sąlyčio su žmogaus kadienbe. Liturgijos tikslas nėra puošniais rūbais, iškilmingais mostais, žvakių mirgėjimu bei smilikalų kvapu (nors šie dalykai liturgijoje ir būtinai) ištraukti žmogų iš jo kasdieninio gyvenimo ar padėti jį keliom minutėm pamiršti.

Vatikano susirinkimas sako: "Dievas, kuris nori, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiekti tiesios pažinimo, daug kartų įvairiųjų būdu kalbėjęs kitados tėvams per pranašus, atėjus skirtam laikui, pasiuntė savo Sūnų, šventąją Dvasią pateptą, kūnu tapusį Žodį, skelbti džiugios naujienos beturčiams, pakelti prislėgtų širdžių, būti dvasios ir kūno gydytoju, Dievo ir žmonių tarpininku. Jo žmogiškoji prigimtis, sujungta su Žodžio asmeniu, buvo mūsų išganyto įrankis. Todėl Kristus tobulai permaldavo Dievą ir suteikė mūs su juo bei apdovanojo dieviškojo kulto pilnumu" (5).

Taigi ar neturi i liturginį susirinkimą atėję žmogus visų pirma ir pajusti, kad čia eina reikals kaip tik apie jo paties išgelbėjimą bei laimę, — nežiūrint gyvenimo skausmų, vargų, nelaimių, neišpildžiusių troškimų bei tariamos beprasmybės, — kurie nepasilieka namuose, bet atlydi žmogų iki čia ir sėdi kartu su juo bažnyčios suolo? Ar neturi šičia kaip tik ta, kartais labai karti, kasdienybė susitikti su Dievu? Ar neturi šičia žmogus atpažinti pats save?

Žmonės nėra vienodi. Dievas leido rases, tautas bei kultūras bendruomenes. Dėl to i liturginiai žodžiai, kalba, ženklai bei apeigos negali būti vienodi. Jie turi būti žmonėms savi. Jie turi i žmones prakalbėti. Argi nesako liturginė konstitucija, kad liturgijoje "regimais ženklais vaizduojamas žmogaus pašventinimas ir iš tikrųjų kiekvienas savo būdu pašvenčiamas" (7). Taigi savu būdu!

Po Tridento susirinkimo liturgija buvo labai griežtai suvienodinta ir iš viršaus tvarkoma. Bet tada bažnytinis gyvenimas buvo pilnas polemikos su kitatikiais.

Al. Kašubienė

Kryžiaus kelių stotis lietuvių pranciškonų koplyčioje Brooklyne (mozaika). Nuotr. V. Maželio

Pati Bažnyčia, galima sakyti, buvo karo stovyje, ir jos liturgija buvo karo stovio liturgija. Kiekvienas žodis bei apsisukimas buvo su visomis detalėmis nustatytas. Bet kokie pakeitimai buvo laikoimi įtartinais bei pavojingais.

Pastarasis susirinkimas šį karo stovį panaikino. Jis pareiškė, kad "kur reikia, vadovaujantis sveikos tradicijos dvasia, liturgijos būtų su apdairumu ištaisai peržiūrėtos ir praturtintos nauju gyvastingumu, atitinkančiu šių dienų sąlygas ir reikalavimus" (4).

Romano Guardini 1964 metais liturginiam kongrese Maince (Vokietijoje) klausė: ar nereikėtų pagalvoti, kaip švesti tikėjimo paslaptis, kad jos prabiltų i šiandieninį žmogų?

Mes jau matom, kad žmonės skyla i dvi grupes arba generacijas: viena liturgijoje dar atpažįsta save, kita sunkiai (ypač jaunimas). Bet ir ši antroji grupė, — iš ko ji nesudėdita, — taip pat turi teisę i liturginį gyvastingumą, apie kurį kalba susirinkimo tėvai. Ji nėra liturgijos priešininkė. Ji neatmeta nė apeigų, nė švenčių nė ceremonijų. Užtenka tik pasižvalgyti profaninėse liturgijose: saskrydžiuose, festivaliuose ir panašiai. Modernus žmogus jas ir toliau puoselėja. Bet jam jau yra svetimos kai kurios senosios bažnytinės liturginės formos ar maldingumo pratybos. Ir jei jos jam yra svetimos ar jau nepakalba i jį, tai dar negalima sakyti, kad toks žmogus nėra krikščionis ir nieko bendro neturi su Bažnyčia. Bažnyčios Tėvas Tertulijonas yra pasakęs: "ubi tres, — ibi ecclesia", kur susirenka bent trys, ten jau Bažnyčia. Bet ar šie trys yra kalti, jei jie yra kitokie. Juk liturgija nėra koks talsmanas, nėra kokia magija, kuri vien mechaniskai atlikto veiksmo, žmogui svetimio ir nesuprantamo, dėka jau neštu palaima. Ji remiasi ir opere operantis — sąmoningu žmogaus dalyvavimu.

Liturgijoje žmogus daro ženklus. Bet ženklo paskirtis yra ką nors pažymėti, — šiuo atveju žmogaus susitikimą su Dievu. Bet vienas ženklas iš savęs to susitikimo negimdo. Tai būtų naivus, mechaninis liturgijos samprotis. Ženklas ta susitikimą pažymi. Ji gimdo Dievo malonę. Bet tas ženklas žmogui turi būti savas. Primesti žmogui jam svetimus, nesuprantamus ženklus reikėtų perkelti liturgiją i magijos sritį.

Pats Kristus žmogų statė aukščiauo visokio ritualizmo. Kristaus mokslu ne žmogus yra dėl liturgijos, o liturgija dėl žmogaus. Kartą einant subatoje per jėvų lauką, Kristaus mokytiniai, — pasakoją Morkus, — ėmė beieidami skintis varpų. Bet subatoje tai buvo uždrausta ir fariziejai tai tuoju išaiškino nusikaltimu.

Kristus gi atsakė: "Subata padaryta dėl žmonių, ne žmogus dėl subatos" (2.27). Taip ir liturgija padaryta dėl žmonių.

Liturgija yra pagalbinė tikėjimo priemonė arba tikėjimo išraiška. Ji tiek pateisina save, kiek ji tikėjimui pagelbsti arba jį išreiškia. Pati aukščiausioji liturgijos norma yra tikėjimas, arba Dievas ir tikintis žmogus. Bet Dievas kalbasi su žmogumi žmogaus kalba. Taigi ne tuščia, svetimai, žmogui nieko nesakanti apeiga kuria tikėjimą, o priešingai, tikintis žmogus kuria apeigą. Jas kuria visi. Jas turi kurti visi.

Taip jau yra buvę visais laikais. Paskutinės vakariinės bute Viešpaties duotas įsakymas, arba kvietimas buvo labai bendro pobūdžio: "Jiems valgant vakariene", pasakoją Matas, "Jėzus ėmė duoną, palaimino ją ir laužė, davė savo mokytiniais ir tarė: Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas" (26.26). Jokių smulkių nuostatų, kaip imti ir kaip valgyti, Viešpats nepalikė.

Juk amžių bėgy žmogus turėjo keistis savo mąstysena, kalbėsena, elgsena. Keisdamasis jis keitė ir Mišių apeigas. Šiandien jis valgo Viešpaties vakariene kitokiomis išorinėmis apeigomis negu tai

Lakštingala iš Joniškio

Susitikimas su Gina Čapkauskiene

ALEKSANDRAS KUČIONAS

Kai Chicago Lietuvos opera manęs paprašė nuvykti Torontan pasiklausyti Ginos Čapkauskiens dainavimo, Operos pirminkas Gediminas Kazėnas įteikė pluoštą angliškų ir prancūziškų laikraščių su recenzijomis apie man nepažįstamą, iki tol negirdėtą dainininkę.

Gina Čapka — taip ji vadinama profesionalų muzikos pasaulyje. „Je suis lithuanienne“ (esu lietuvaitė) — ji pirmąsias pabrėžia savo pasikilėjimą su Montreale „La Patrie“ laikraščio korespondente. To interviu autorė, Suzanne Piuze, rašo, kad Gina dainuojanti taip laisvai ir natūraliai, kaip ir alsuoja: lakštingalos lengvumu ir su didele meile savo menai.

Iš pasikalbėjimo sužinom, kad savo dainavimo Gina mokėsi pas Mme. Pauline Donaldą, o operos meno Marie — Therèse Paluin operos studijoje. Tos studijos pasirodyme ji dainavo sunkią Nakties Karalienės partiją, ištraukė iš Mozarto operos „Užburtoji fleita“. Montreale muzikos kritikas Claude Gingras rašo, kad solistės pasirodymas tame vakare buvo „La révélation de la soirée.“

Toliau skaitau kitam angliškam laikrašty, „The Gazette“, kad solo ir duetų vakare su žinomu Montreale bosu Jacques Pratt Gina Čapka susilaukė ypatingo publikos pritarimo. Anot korespondento, baigus jai dainuoti garstą pamišimo sceną iš „Lucia di Lammermoor“ operos klausytojai jai sukle dideles ovacijas. — Be abejo, nekantriai laukiau išgirsti Ginos Čapkauskiens dainavimo Toronto recitalyje...

Deja, tai nebuvo dainų — arijų recitalis, kokiais kone kas mėnesį džiaugiamės Chicagoje, bet balius su būtinai privaloma tam

tikra programos muzikine dalimi. Iš tos vietos, iš kurios teko klausyti G. Čapkauskiens dainavimo, atrodė, kad prie blogo pianino (nors gero pianisto) prisidėjo ir stikliukų skambėjimas ir linksmesniųjų pokalbiai. Dainininkė vis dėlto užimponavo: pirmąsias — gera koloratūrinė technika, o ir maloniu, lyrinio pobūdžio, balsu. Jos programa buvo gudriai pasirinkta balius progai — populiarios dainelės ir viena kita arija. Bendras įspūdis begi labai geras: G. Čapkauskiene yra muzikali, tvirtos, nesvyruojančios intonacijos, visiškai subrendusi dainininkė. Ir, svarbiausia, rečiau pasitaikęs, nedvejotinai koloratūrinis sopranas!

Kitą dieną susitikom aptarti „Laiškų Lietuviams“ koncerto programos bei solistės dalyvavimo „Traviatos“ operoje.

Gina yra gražios išvaizdos ir malonios asmenybės moteris. Neturinti „primadoniškų“ savybių, kalba tačiau apie savo meną su užtikrintu žinojimu. Paprašyta papasakoti apie save, nedaug, sakė turinti ką pasakyti. Kilusi iš Joniškio. Beje, priminė, kad Chicago Lietuvos operos solistė Dana Stankaitytė esanti taip pat jonišketė; iš Joniškio yra kilęs ir tenoras Virgilijus Noreika. Atseit, garbinga kaiminystė. — Dainavimo rimtesnės studijas mūsų solistė pradėjo ir tębėsi (jos niekad nesibaigia) Kanadoje. Nuo rudens žada išvykti Austrijon, kur turinti sutarti su Grazo opera. Grazo operos teatras, jei ir nepirmaeilis, yra laikomas rimta, aukšto prestižo institucija. Artimiausi begi Ginos planai yra jos recitalis ir pasirodymas „Traviatos“ operoje Chicagoje. Abiem įvykiams dainininkė, atrodė, rimtai ruošiasi.

„Laiškų Lietuviams“ meno va-

Solistė Gina Čapkauskiene

karui solistė pasirinko įdomią, imponuojančią, nors ir nelengvą, programą. Pradėsianti Haendelio bel canto arijomis, po to dainuos net keturias Mozarto operų ištraukas. Dvi bus iš „Užburto fleitos“ — tai Nakties Karalienės arijos, vienos sunkiausių koloratūrinio sopranų repertuare.

Antroji programos dalis kone ištisai bus lietuviška. Tai dažniau ar rečiau girdimų mūsų žymiųjų kompozitorių dainos. Koncertą Gina užbaigianti jau minėta pamišimo scena iš „Lucia di Lammermoor“.

Kalbam toliau apie „Traviatą“. Gina Čapkauskiene šį pavasarį dalyvaus Chicago Lietuvos operos „Traviatos“ pastatymuose, atlikdama Violetos rolę. (Kaip žinome, du spektaklius dainuoms jau pažįstama, žavioji Dainė Mongirdaitė.)

Violetos partija nėra ištisai koloratūrinė, ją atlieka ir lyriniai,

o kartais net pusiau dramatiniai (spinto), sopranai. Koloratūrinis sopranas jaučiasi patogiai operos pradžioje, tačiau užduotis pasunkėja dramatinėse operose. Dėl tokio dvilypumo, dėl grakštų, kūrtozaniško lengvumo ir tragiškai žmogiško dramatismo. Violetos rolę interpretuoti yra tikras dainininkės bandymas, prilygęs atlikimui tokių rolių, kaip Aida, Carmen ir pan. Gina, mano manymu, yra pasiryžusi šį sunkų bandymą sąžiningai ir kruopščiai atlikti.

Dar valandėlę pasitarė dėl repeticijų ir kitų operos paruošimo detalių, malonų susitikimą baigė. — Netrukus pasimatysim Chicagoje: „Laiškų Lietuviams“ meno vakare kovo 27 d. ir jubiliejiniam „Traviatos“ pastatyme gegužės mėnesį.

sikrimitą; padarius kažkokį, abejotiną sprendimą. Užtat 41 nr. su berniuku, atsargiau žvelgiančiu iš už medžio, sako, kad gyvenimas įdomus, bet turis daug nežinomųjų, jo reikia saugotis. 35 nr. — praieivui visai nerūpi klasiškos kolonų proporcijos, ritmas, estetika, — žmogus užima kasdieninius reikalus. 67 nr. — rankos siluetas tarytum šaukiasi Dangaus pagalbos prieš fabriko kamino viešpatavimą.

Per daugelį nuotraukų raudonu siūlu eina susirūpinimas socialinėmis miesto problemomis: skurdas, slegiančiu aplinka, ir joje augantį jaunimą: 61 nr. — vai-

ko žvilgsnis pilnas rūpesčio; 73 nr. — kuo mažiau patyrimo, tuo daugiau problemų; 50 nr. — skurde ir vaiko veidą dengia rūbenimas įdomus, bet turis daug nežinomųjų, jo reikia saugotis. 35 nr. — praieivui visai nerūpi klasiškos kolonų proporcijos, ritmas, estetika, — žmogus užima kasdieninius reikalus. 67 nr. — rankos siluetas tarytum šaukiasi Dangaus pagalbos prieš fabriko kamino viešpatavimą.

Kitas A. Kezio nuotraukų bruožas — žmogaus vienišumas. 27 nr. — vienišumas prie „sukiužios krantinės“. 16 nr. — vienišas šimto kedžių tarpe. Pagaliau A. Kezio žmonės vis kažkur keliauja, negaudami reikiamos pagalbos, keliauja iš šviesos į tamsą ar atvirkščiai.

Trumpai suglaudus, A. Kezio fotografijos nėra vien užfiksuoti vaizdai. Tai iliustracijos jam rūpimų problemų. Prasmės, turinio požiūriu A. Kezio fotografijose, visų pirma, reiškiasi žmonių vidiniai pergyvenimai, pilgrimišką jų kelionę per toli gražu neraišką žemę.

— o —

UŽSIDARO LONDONO DIENRASTIS

Londono rytinis dienraštis „The Daily Sketch“ nuo gegužės mėnesio uždarys. Įsijungdamas į „The Daily Mail“, turėjo 764,000 skaitytojų.

TYPEWRITERS

Sales, Service, Rentals, Repairs
ALL BRANDS — including OLYMPIA and HERMES
Typewriters — Adders
A & H BUSINESS MACHINE
3530 W. 63rd St. Tel. 925-8875

L. Urbono paroda Los Angeles mieste

PR. VISVYDAS

Vasario 27-28 d.d. Los Angeles mieste įvyko Leono Urbono dailės paroda. Į atidarymą supylė gausus kaliforniečių būrys, vos telpęs erdvoje šv. Kazimiero mokyklos klajeje.

Iš kur ta žmonių gausybė? Argi Urbonas jau toks kontroversiškas patrauklus. Gal būt. Žinoma, dalis žiūrovų atvyko tiesiog iš parapijos salės, kur ką tik buvo pasibaigęs D. Bindokienės vaidinimas Lituania X-1. Prie pasikimo tikriausiai prisidėjo ir kvietimuose atspausdinta užuomina, kad „paroda atidarys ir dailininką pristatys kino ir televizijos aktorė Jūratė Nausėdaitė - Ann Jillian“. Los Angeles lietuvių parengimuose tokia gudri reklama panaudojama jau nebe pirmą kartą. Gaila, kad kilniosios aktorės (tiek Rūta Lee, tiek Nausėdaitė) retai pasirodo. Ir šį kartą lauktoji Jūratė egzistavo tik popieriuje.

Leoną Urboną šiltai ir labai kultūringai priėmė Br. Raila, pagirdamas Urbono ir žurnalistinius sugebėjimus. Žodyje apie modernų meną dailininkas daug nepamokslavo, pabrėžė savo paveikslų ekspresyvų, egzistencinį pobūdį. Jie gimsta neplanuojami, dažnai eksproptu. Tapę juos ir kelionė: Toronto, Washington... Tuo būdu kūrinių dabar susikrovė daugiau, negu atvykus iš Australijos. Trokšdamas glaudaus kontakto su žiūrovais, dailininkas pasiūlė atsakinėti į klausimus. Pasi-taikė ir toks „klasiškas“ klausimas: „Ar jis paveikslui pavadinimą suteikia prieš kurdamas, ar tik po visko?“ Urbonas: „Aišku, kad paveikslą baigus, nes pavadinimas turi tik klasifikacinę reikšmę“.

Nemačius Urbono visos kūrybos (Amerikoje ir Australijoje parduotų darbų), apie pajėgumą sunku spręsti. Vydūno portretas, ypač tas degantis, smingantis žvilgsnis, imponuoja. Tačiau bendras parodos įspūdis — įėjus į kambarį ir keliais atvirais žvilgsniais apmetus keturias sienas — nėra stiprus. Kažkodėl nė vienas paveikslas nepirakina. Nors šiaip viskas tvarko įspalvų balansas, dabarties, aplinkos (vidinės, išvirsinės) tematika; įvairumas, išradingumas; kai kur technika. Iš karto matyti — dailininkas pažįsta savo amatą. Jis skverbiasi į save ir į gyvenamą neramią epochą. Stinga tačiau svarbiausio dalyko: meniškos jėgos, kuri prirakintų, pavergtų žiūrovą, ar bent nustebintų. O gal žiūrovui reikėtų ilgiau su Urbono paveikslais pabūti, gal tada ir paaiškėtų jų magnetizmas? Taip pat kai kuriuose paveiksluose jaučiamas skubotumas, ir pasitaiko šiurkščių vietų. Matyt, parodon pakliuvo ir ne visai vykę ar baigti darbai.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina! 30% iki 50% uolaida

SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

Jeigu šiais 1971 metais rengiatės važiuoti į Lietuvą arba iškviesti iš Lietuvos savo gimines, tai jau metas iš anksto užsisakyti vietas, nes vėliau jų tikrai pritrūk. Vladas Rasciauskas pirmas pradėjo organizuoti keliones į Lietuvą ir jau nuvežė virš 20 grupių. Ateinančią vasarą jis organizuoja net 6 ekskursijas. Jo vadovaujamoje įstaigoje dabar dirba dvi lietuvaitės — Josephine Milleris ir Laima Luneckienė. Nėdels kitę, vietų skaičius grupėse ribotas. Pateikiu ir kitų informacijų kreipkitės į

WALTER RASK - RASČIAUSKAS
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

KAS 9 SEKUNDĖS JAV-SE GIMSTA ŽMOGUS

Žurnalas „South“

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1971 m. vasario mėn. Nr. 2. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Žurnalą leidžia lietuviai pranciškonai. Administr. T. Benvenutas Ramanauskas, O.F.M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata 10 dol.

Pirmaisiais žurnalo puslapiais šį kartą akcentuojama nusikaltamas okupanto darbas mūsų literatūros istorijos puslapiuose. Čia plačiai komentuojama Lietuvoje tik ką išleisti vysk. Antano Baranauko raštai dviejose tomuose, kuriuose tačiau nerandame jo garsiojo eilėraščių ciklo „Kelionė Pe'aburkan". Recenzijs — komentarų priekyje atspausdinta taipgi ištraukos iš ano, okupantų išgaudinio, Baranauko eilėraščių ciklo.

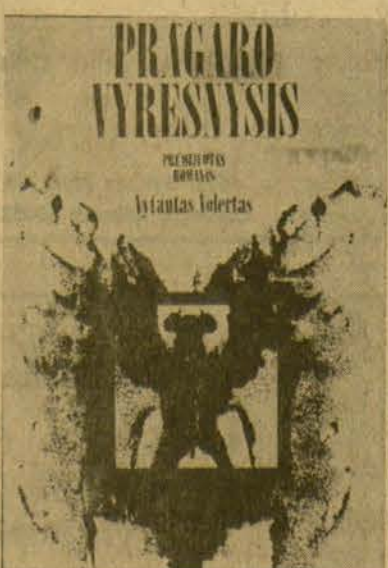
Apie mūsų ir tarptautinę politiką 1970-tuose metuose rašo Vytautas Vaitiekūnas. Prie jau ne kartą mūsų spaudoje kėdėtos Lietuvos karalių ir kunigaikščių bylos čia „Aidų" puslapiuose grįžta ir istorikas Juozas Jakštas. Be kitų, straipsnyje labai įdomu tai, kad žinomas mūsų istorikas taipgi čia teigia, jog turimas lenkų Krėvos akto dokumentas yra falsifikatas.

Literatūriniai žurnalo puslapiai šį kartą negali vietos šiandieninei Lietuvos literatūrai; duodama pluoštas Janinos Degutytės eilėraščių ir Prano Vasydo straipsnio pradžia apie J. Degutytės ir J. Vaitiekūnaitės kūrybą. O kada bus galima tikėtis panašaus respekto (ne vien tik žurnalistinių V. Kazakevičiaus trupinių) ir išeivijos literatūrai šiandieninėje Lietuvos spaudoje? Dos'ojiesio 90 metų mirties sukaktis minima Stanislaw Maciejewicz studijos apie Dostojevskį ištrauka, lietuvių kalbomis išversta Juozo Kėkėto. Gerai supin'a, Goyos šurpūs groteskas ar net Boscho surrealistinius paveikslus primenantį, bet ant lietuviško pamušalo sukirpta Pr. Domo Girdžiaus apybraiža „Šiandiniai protagonistai".

Apžvalginėje žurnalo dalyje Stasys Barzdukas rašo bendruomenės organizacijų klausimu; labai gerai paruoštas ir aktualios problemas kelias Australijos įvykių vadnamų Lietuvių Dienų aprašas; taipgi duotas gana konkretus vaizdas ir Baltijos studijų II konferencijos, įvykusios praėjusių metų lapkričio mėnesyje San Jose, šalia San Francisco, vaizdas, kuriame aiškiai matome, jog lietuvių skaičius ir įnašas šiame bendrame baltų akademikų siekyje yra pats mažiausias, ir tuo mes turėtume labai ir greit susirūpinti; lie'uviškos architektūros klausimą, ryšium su vasarnamio konkursu, užsimena Jurgis Gimbutas. Naujų knygų skyriuje recenzuojama S. Spalio romanas „Rezistencija". Balio Sruogos „Radvilo Perkūno" naujoji laida ir J. K. Kario „Numizmatika".

• **Vytautas Volertas, PRAGARO VYRESNYSIJS**. Premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1971 m. Viršelį piešė Giedrė Vaišienė. Knyga 273 psl., gaunama „Drauge", kaina 5 dol.

Tai „Draugo" romano jubiilejinį — dvidešimtą korskursą laimėjęs veikalas. Vytautas Volertas šiuo premijuotu romanu pristato naują žmogų. Tas naujasis pasaulis — tai ckuptos Lieuvos kolūkis, kuriame rutuliojasi romano intriga. Gyvenimas čia jau yra skirtingas, sumechnintas, sutechnintas ir suvaržytas. Naujas žmogus — tai

Premijuoto romano viršelis, pieštas G. Vaišienės.

komunistinės sistemos palaužtas ir suniveliuotas darbininkas, gyvenąs savotišku gyvenimu.

Pragaro vyresnysis yra psichologinis žvilgsnis į sulaužyto ir baimės persekiojamo žmogaus vidaus gyvenimą. Jo prigimtyje tebėra visi tie dvasiniai pradai, kuriuos jis atsinešė iš praeities, bet baimė juos gniuždo, surašija dvasinius polėkius, išaukia vidinę kovą ir dilypi gyvenimą. Tai kova pačiame žmogui tarp dvasinių aukšumų ir žmogiškų silpnųjų, kurios verčia prisitaikyti prie turimos tikrovės ir paklusti regimiesiems ir neregimiesiems veiksniams, tvarkantiems visą gyvenimą. Romanas yra originalus savo siužetu ir vaizdavimo tikrove. Tas Pragaro vyresnysis čia nėra idėja ar valdymo sistėma, bet kaip tik tos sistemos surakintas, užsislėpęs kunigas, gyvenąs dilypiu gyvenimu — giliu tikėjimu ir baimė jį išpažinti. Tačiau dvasinis nerimas net ir šiame žmonių gyvenime jaučiamas visa savo įtaka, ypač nelaimėse.

Au'orius savitai sodriu žodžiu ir sultingu stilium atidavė naują duoklę lietuvių literatūrai. Dailiojo žodžio mėgėjams šis romanas bus dovana. Ji skaitydami, labiau įsijaus į psichologinius žmogaus išgyvenimus dailiartinėje tikrovėje, kurią mūsų krašte sukūrė komunizmas.

• **Jurgis Glianda, SIMAS**, Išleido „Vilties" draugijos leidykla 1971 metais Clevelande. Knyga 160 psl., kaina 3 dol., gaunama ir „Drauge".

Tai suliteratūrintas, bet nuo tikrovės neatitrauktas, Simo Kudirkos tragiškųjų pastangų ištrūkti laisvėn aprašymas. Kiekvienas lietuvis, anuos Simo žingsnius dienų dienom taip jautriai išgyvenęs, šią knygą skaitydamas, vėl pakartotinai juos seks su kvapą užimančiu širdies virpėjimu ir nuo puslapių neatsitraus, kol nepabaigs šį paskutinį knygos skirsnelį: „Kalėsi jau nauja diena, lap-

kričio dvidešimt trečiąją nukeldama į istoriją. Niekas iš Vilties esančių žmonių nerūjau-tė, kad prieš akis vykusi drama, sankryža bru alumo, klastos ir bakaprot'škumo, pucselėto polėkio į laisvę, žmogaus laisvės troškimo suniekinimo, nedings kasdienybės sraute, bet nužėgs į istoriją ir ilgai pasipiktinimo ir apmaudo virpuliais drebins šimtus milijonų žmonių."

• **Karolė Pažėraitė, ANAPILIO PAPĖDĖJE**. Romanas. Išleido Lie'uviškos knygos klubas 1971 metais Chicagoje. Aplankas Giedrės Vaitienės. Knyga 280 psl., kaina 5 dol., gaunama „Drauge".

Šis romanas yra ketvirtoji mūsų autorės knyga. Pirmoji jos apysaka „Nusidėjėle" išleista dar Lietuvoje 1935 m. Išeivijoje anksčiau pasirodė romanas „Liktūnas" 1948 m. ir novelių rinkinys „Didvyrių žemė" 1954 m. a/s.

Naujame romane „Anapilio papėdėje" autorė aprašo audringus Lietuvos nepriklausomybės atstatymo laikus. Jie yra patiekiami jaunoms mergaitėms išgyvenimų požūriu. Jo veiksmas daugumoje vyksta vaizdingose Dzūkijos ežerų apylinkėse, iškeldamas prieš mūsų akis šio kraš'o koloritą. „Anapilio papėdėje" pasizymi ne tik labai jautriu doriškai kilnaus jaunimo vaizdavimu, kuo pasižymėjo atgimstantis Lietuvos jaunimas, bet ir savo pasakojimo autentiškumu. Autorė šiam romanui panaudoja apsičiai savo to meto dienoraščio užrašus, tokiu būdu suteikiama jam dokumentinio pobūdžio.

ANAPILIO PAPĖDĖJE

Karolė Pažėraitė

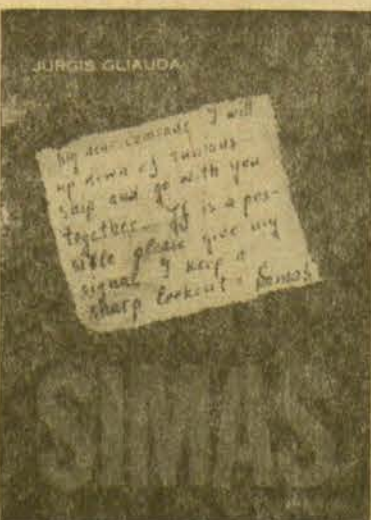
K. Pažėraitės romano viršelis, pieštas G. Vaitienės.

• **Pranas Skardžius, ANKSTYVENE IR DABARTINĖ LIETUVIŲ BENDRINĖS KALBOS VARTOSENA**. Išleido Pedagoginis lituanistikos institutas Chicagoje 1971 metais. Mecenasas — Lietuvių tautinis akademinis sambūris. Veikalas 80 psl., gaunamas Pedagoginio lituanistikos instituto, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, kaina 3 dol., studentams — 2 dol.

Tai žymiojo mūsų kalbininko pati naujausioji knyga. Labai visiems pravartus leidinys, kas tik domisi lietuvių kalbos mokslu ir lie'uviškos kalbos kasdieniniu var'ojimu.

Knygos turinys: I. Lietuvių bendrinės kalbos vartosena, jos kriterijai ir normos; II. Ankstyvesnis lietuvių bendrinės kalbos kultūros darbas ir jo vertinimas Lietuvoje; III. Žymesnieji dabartiniai kalbiniai polinkiai Lietuvoje; IV. Veiksmažodinių priesagos -imas daiktavardžių vartosenos problema; V. Prieveiksmai su -iniai, jų daryba ir vartosena; VI. Bendrinės kalbos saskaitiniai su liaudine ir kalbiniai taisykliai Lietuvoje; VII. Rusų kalbos įtaka lietuvių bendrinei kalbai ir tolimesnė tos kalbos raida; VIII. Rodyklės — 1. Pavardės, 2. Priesagos, 3. Žodžiai ir posakiai.

• **ATEITHS**, 1971 m. vasario mėn. Nr. 2. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius: Jonas Šollūnas, 6641

Jurgio Gliandos naujosios knygos viršelis su Simo Kudirkos laiškučiu nuotrauka.

S. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje 7 dol., susipažinimui prenumerata 5 dol., garbės prenumera a 15 dol., visur kitur laisvajame pasauly 3 dol.

Kiekvieną kartą malonu į rankas paimiti šį pozityvų mūsų jaunimo žurnalą, nes visada tikiesi jame rasti ko nors šviežio, netrafaretinio, jaunatviško. „Ateitis", nors ir yra stipriai idėjinio mūsų jaunimo žurnalas, tačiau toli gražu ne kiekia nors abstrakčia ir grynai filosofine prasme. Žurnalas yra idėjinis, bet idėjų įkūnijimo prasme atremtas į šiandieninę pasaulio, lietuvių tautos ir mūsų pačių išetviškąją tikrovę.

Gera, kad šis jaunimo žurnalas liečia aktualias, kartais net skaudžias, net tam tikras kone žaidžiu atvėrimo temas. Tačiau visa tai liečiant, labai svarbu rašančiam netapti per daug jausmingu, nebūti vienašališku ir nenušokti į kraštutinius. O tokių pertempimų „Ateityje" jau galima pastebėti. Gi už tokią vietą ir šį žurnalą paminiėjimą rašantis galvos jau neguldtyti.

Šį kartą ypač užgirtina žurnalo naujo numerio pirmųjų puslapių tema: „Minėjimus sukonretinant". Mintyje turint Vasario 16-tos minėjimus, žurnalo redakcija siūlo į juos daugiau įjungti kultūrinės programos, daugiau visokio kultūrinio elemento, kviestis labiau kul'urinius savus ir svečius kalbėti ojus ir pan. Viskas labai gerai, tam ir mes pritariame. Bet kai žurnale rašoma, jog anuos minėjimus turėtų ruošti „ne politinės, o kultūrinės organizacijos", argi tuo nešokama į kitą kraštutinumą? Rašoma, jog negera, kai dabar visur vien tik politika. O ar bus jau tada gerai, kai visur bus vien tik kultūra? Mums rodos, kad čia reikiama ir vienos ir antros pro'ingų sutarimo. Ypač Vasario 16-tos minėjimų proga, kai minima kaip tik politinio akto suaktis. Visškas vengimas politinio aspekto čia būtų jau vėl tolygus

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti

Amerikiečių mokslininkai atžymėjo prof. Rimvydo Šilbajorio knygą apie 14 mūsų išeivijos rašytojų

Prof. Rimvydo Šilbajorio "Perfection of Exile: Fourteen Contemporary Lithuanian Writers" (Išleista Oklahomos universiteto su Lietuvos fondo parama) šiomis dienomis ypatingai atžymėta Amerikos kultūriname gyvenime. Ohio valstybinio universiteto (The Ohio State University, Columbus, Ohio), kuriame profesorijauja ir dr. R. Šilbajoris, prezidentas Novice G. Fawcett yra gavęs iš Amerikos Modernių kalbų draugijos sekretoriaus John Hurt Fisher šio turinio laišką:

"Mums yra malonu jus painformuoti, kad profesorius Rimvydo Šilbajorio knygą "Perfection of Exile: Fourteen Contemporary Lithuanian Writers" mūsų Atėnų komiteto žyminių mokslininkų buvo parinkta kaip labai rekomenduotinas veikalas Amerikos modernių kalbų draugijos (The Modern Language Association of America) nario bibliotekai (MLA Book Club). Knygos, įjungtinis į šią mokslo biblioteką, nužūrimas tarp naujų universitetinių leidinių, turint galvą jų išskirtinę vertę Amerikos Modernių kalbų draugijos (MLA) klubų nariams. Esame įsitikinę, kad profesorius Šilbajorio knyga parinkimas rodo jo veikalo didelę svarbą mokslo bendrijai".

Sitokioje Amerikos mokslininkų šiai knygai išskirtinio pripažinimo akivaizdoje (o knygą ir buvo rašyta angliškai kalbančio pasaulio kultūriniam klodui), reikia tik stebėtis "Dirvos" laikraščio ir jame rašančių anonimų išpuoliais prieš šią knygą ir jos autorių, nueinant net į asmeniškus insinuacijų plotmę. "Dirvos" šio pobūdžio

• Svarstomos K. V. Banaičio operos pastatymo galimybes. "Jūratės ir Kastyčio" operos, kurią sukūrė kompozitoras Kazys Viktoras Banaitis ir kurios klavyras greit išeis iš spaudos, buvo susirinkę išklausti dirigento Aleksandro Kučūno redakcijos, pačiam redaktoriui skambinant, operos solistai, Chicago Lietuvos operos valdyba ir kai kurie kiti kvieisti asmenys. Ta proga pasidalinta mintimis apie tos operos pastatymo galimybes.

• Atidengtas dailės lobis Kauno bazilikoje. United Press International iš Maskvos praneša, kad atnaujinant Kauno baziliką, resta užmūryta sienose 30 paveikslų, tapytų XVI ir XVII amžiuje, darbai olandų tapytojų ir vienas Rubenso. Tie paveiksai priklausė kadaise Čiurlionio galerijai. Kad paveiksai nepatektų okupantams, juos ten užmūryto II pasaulinio karo metu, ir tie, kurie tai padarė, arba užmiršo, arba jų gyvųjų jau nėra. Drėgmė bent kiek paveikslus apgadino. Jie dabar restauruojami ir bus gražinti, kam jie priklausė — Čiurlionio galerijai Kaune.

• Dvi Kazio Sajos komedijos Klaipėdoje. Šio miesto dramos teatras sausio mėn. paėmė pirmąją premjerą — dvi viena veiksmes K. Sajos komedijas: "Poliglota" ir "Abstinencija". Pastatė vyr. rež. Povilas Gaidys,

akcija čia ir galėtų būti labai taikli iliustracija Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininko Stasio Barzduko rūpeščiui, jo keliamam š. m. "Aidu" žurnalo vasario mėn. numerį, kur įsai cituoja pastarajame Vliko seime dr. Kazio Karvelio pareikštą mintį: "Spauda, kuri labai daug prisideda prie viešosios nuomonės formavimo, dažnai savo komentarais atbaido jaunuosius veikėjus nuo lietuviškos veiklos. Čia kalbame ne apie konstruktyviąją kritiką, kuri mums labai reikalinga, bet apie kritiką, kuri savo stiliais ir žinių šaltiniais daugiau mena šmeižtus, ne nuosirdų vertinimą. Mūsų spaudos kai kurie kritikai stokoja inteligencijos, kultūringo stiliaus ir atsakomybės jausmo". Čia dar pridurtina ir ten pat pasakyta inž. Algimanto S. Gečio sugestija: "Moralinio autoriteto vardu ateityje iš veiksmų laukiam oficialaus pasmerkimo organizacijų, spaudos ar asmenų, emocinio patriotizmo vardu drįstančių svaidyti įrodymais nepagrįstus kaltinimus".

"Draugo" kultūriname priede į pirmąjį "Dirvos" išpuolį prieš šią amerikiečių mokslininkų net išskirtinai įvertintą prof. R. Šilbajorio knygą buvo atsakyta paties redaktoriaus vedamuoju. Tačiau į pakartotinus "Dirvos" šios temos raštus asmeniškai redaktorius daugiau nereaguos, manydamas, kad nėra tolimesnei kalbai plotmės, lygiai kaip jos nebūtų, jeigu norėtum vesti diskusijas su iš prigimties aklaais apie Gaidiko paveikslų spalvas.

dekoracijas atliko I. Ivanovas, muziką paruošė T. Makatėnas. Nagrinėjamos šeimos, moralės temos.

• Rašytojas Adolfas Sprindis Vilniuje išleistoje knygoje "Senelė nori mirti", daugiausia savarankiškos moralinės - etinės problemos.

Max Liebermann (1847-1935)

Devyniolikto šimtmečio vokiečių menas

Parodos Chicagos Meno institute proga

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Tokių pavadinimų dabar iki kovo 28 d. vyksta meno paroda Chicagos Meno institute. Norint šią meno parodą tiksliau įvertinti, reikia būtinai, nors ir trumpai, susipažinti su ano laikotarpio Vokietijos meno istorinėmis vystymosi aplinkybėmis.

Šis meno laikotarpis, 19-tasis šimtmetis, tur būt, yra vienas iš menkiausiu Vokietijos meno istorijoje. Šiame laikotarpyje neįsilo čia ne vienas dailininkas, kuris savo stipriu genialumu būtų buvęs įtakingas tarptautiniame mene, kaip tuo pačiu laiku tiesiog knibždėjo daug stiprių, originalių ir įtakingų menininkų Prancūzijoje.

Vokiškajam menui nuosekliai vystytis buvo dvi pagrindinės priežastys: pirma, Vokietija tuo laiku nebuvo viena suvienyta valstybė, o antra, ji neturėjo pagrindinės savo meno mokyklos. Tuometinė Vokietija dar valdėsi atskiromis nepriklausomomis kunigaikštijomis ar provincijomis. Šitaip pasidalinusi, Vokietija neturėjo pagrindinės valstybinės meno mokyklos, kaip kad turėjo Prancūzija savo Paryžiaus meno akademiją. Vokietijos kiekvienas provincijos didesnis miestas tenkinosi atskiromis meno mokyklomis, kurios neturėjo nustatyto bendro meninio lygio, kaip kad turėjo Paryžiaus Academie des Beaux-Arts. Vokietijos meno mokykla reiškėsi skirtingai: Muencheno meno mokykla skyrė dėmesį istoriniam menui, pa-

brėždama 16-tojo šimt. itališkąjį meną; Duesseldorfo meno mokykla pabrėžė meno istoriją ir peizažų tapybą; Berlyno mokykla žymėjosi portretais ir perspektyvine gamtos tapyba; Dresdeno — gamtos intymia ir panoramiška tapyba.

Vokietijos dailininkas, atsidūręs tarp tokių skirtingų mokyklų, dažniausiai savo piešimo būdą bei menines normas turėjo pats susirasti "savamoksliskai". Prancūzas dailininkas savo meninius gabumus sužinodavo, nuosekliai savo darbus į meno akademiją, sutikdavo su jos nustatytomis normomis, arba, nesutikęs su jomis, jas pralėkdavo. Tuo tarpu vokiečiai dailininkai tokio akademinio meno kriterijaus stokojo. Jis, turėdamas pilną meninę laisvę, paliko visiškai be meninės kritikos. Užuo nustatytas menines akademines normas priėmęs ar atmetęs, kaip darė prancūzas dailininkas, vokiečiai pats turėjo savo paties kritika nustatyti sau menines normas. Primiti ar atmeti nustatytas akademines meno normas reikėjo didelio talento ir savimi pasitikėjimo, kaip šitai parodė prancūzų 19-tojo š. dailininkai. Vokietijos dailininkai, neturėdami akademinių suvaržymų, o pilną meninę laisvę, neturėjo betgi nieko, kas jiems savo kritika nurodytų, patartų ir padrašintų eiti be jokių abejonių savo pasirinktu

kiškasis menas išsinešė savo bendrą charakterį, kuris davė pradžią 20-tojo amžiaus Vokietijos menui. Iš Berlyno meno mokyklos išėjo ir žymūs, šioje parodoje dalyvaujantys, impresionistai: Liebermann, Slevogt, Uhde ir Corinth. Jie, sulauždami teptuko brūkšnius, tapė prancūzų impresionistų įtakoje, pasisavindami tai, kas jiems patiko, pagrindu palikę vis dėlto Berlyno mokyklos realizmą.

Vienas iš labiausiai žadančių šios parodos romantikų dailininkų buvo Philipp Otto Runge, parodoje pristatomas tik dviem darbais: dailininko autoportretu ir jo mistišku paveikslu "Rytas". Tačiau šio gabaus dailininko gyvenimas užsibaigė su 33 metais. Kitas romantiškas Anselm Feuerbach savo autoportrete parodė save gyvą, jauną, energingą, savimi pasitikintį, bet kartu nerimaujantį. Nuotaikingas savo humoru yra Carl Spitzweg paveikslas "taikos metė", kuriame parodomas kareivio nuobodulys nekariaujant.

Bet ši meno paroda yra įdomi ir naudinga tuo, kad ji meno mėgėjus supažindina su kitos tautos meno epocha, kurią taip stipriai užslopino 19-tojo amžiaus prancūziškasis menas. Nors šios parodos vokiečių dailininkų paveiksai yra techniškai ir meniškai prasme geri ir gražūs, tačiau jie nėra išradinę, neduoda naujų idėjų tiek technikoje tiek tematiškoje, kaip prancūzų dailininkai vienas po kito tame pačiame laikotarpyje, pradėdant David ir baigiant Cezanne, atnešę originalias idėjas, kartu tęsdami toliau pradėtą naują meno kryptį.

Aplanke šią 19-tojo šimtmečio vokiškojo meno parodą, pamatome, kad šis laikotarpis nepasizymėjo dideliais menininkais, kai tuo tarpu ta pati tauta tuo pačiu laikotarpiu davė pasauliui tokius milžinus muzikoje kaip Schumann, Brahms, Mendelssohn, Wagner, Bruckner, Mahler, Strauss.

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Kopyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6945 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

THREE MODERNIOS KOPYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09
AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
1348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
649 East 162nd Street, South Holland
10821 South Michigan Avenue, Chicago
TEL. — CO 4-2228

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

TRYŠ ŠEIMOS GENERACIJOS APTAR-
NAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

1971 Chrysler -
Newport, 4 dr.
\$3,733.00

1971 Plymouth
2 dr. \$2,313.00

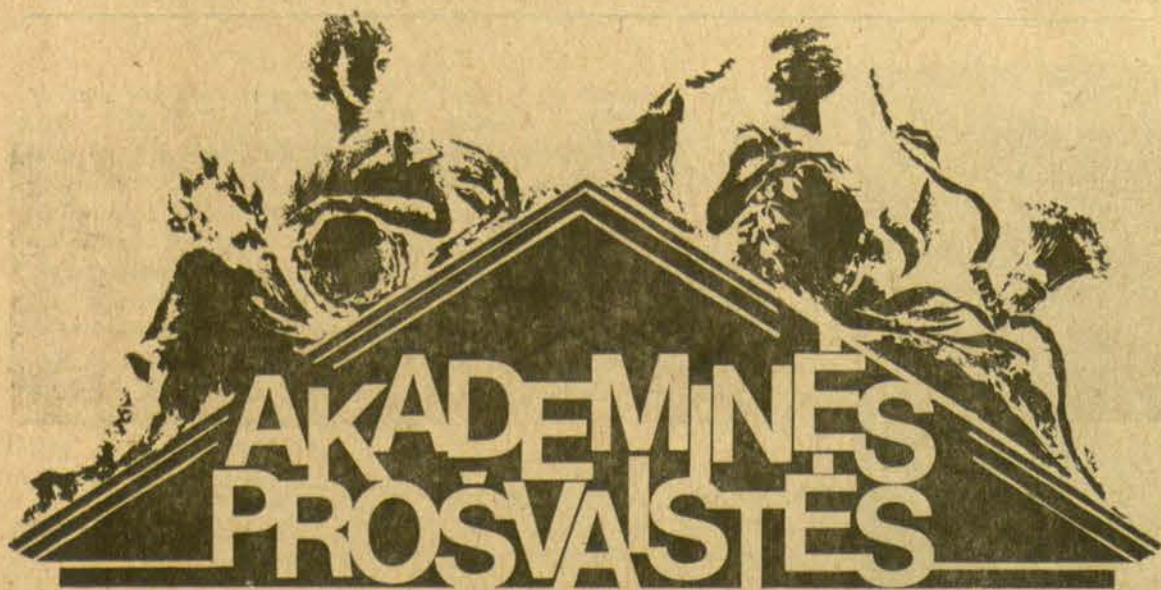
BALZEKAS MOTORS
Plymouth, Ford, Valiant, GTX, Roadrunner, Barracuda, Duster
4030 ARCHER VI 7-1515

SATISFACTION
GUARANTEED
AND
YOUR MONEY BACK
(PLUS INTEREST)

**STANDARD
FEDERAL**

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
ASSETS OVER \$149,500,000. RESERVES OVER \$13,500,000.

OFFICE HOURS:
Monday & Thursday, 9 a.m. to 6 p.m. • Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

REDAGUOJA JŪRATĖ JASAITYTĖ, 6922 S. OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

TURĖKIME LIETUVISKOS DRASOS!

Bendra liberalioji nuotaika, be abejo, veikia ir mus, lietuvius studentus, studijuojančius JAV universitetuose. Čia iškyla klausimas: kaip mes turime šią nuotaiką priimti? Eiti kartu su masė? Ar spirti ir nešioti nepopuliarių konservatorių vardą?

Bent trumpai pravartu pažvelgti, ką tos vadinamos liberalios nuotaikos atneša mums, kaip lietuviams, ir apskritai visai Amerikai.

Populiarus laisvės šūkis, naujose nuotaikose, deja, toli gražu nesiderina su pačia liberalumo reikšmės žodžio prasme. Laisvė mėginama čia daug kur tik piktinauti. Ji netampa idėja, kurios reikia siekti, bet lieka tik įrankiu, kurį stengiamasi panaudoti neaiškių tikslų įvykdymui.

Studentijoje laisvės klausimas visada buvo ir yra svarbus. Tik

ir čia jaučiama kažkoks neišaiškumas.

Pirmiausia, kai kalbama apie laisvę, ne tik JAV gyvenančių žmonių, bet ir kituose kraštuose, labai pabrėžiama Amerikos ar kitų kraštų imperializmas, karo palaikymas, bet užmirštama, kad milijonai žmonių yra Sovietinės Rusijos pavergti. Klausimas yra: kodėl? Ir nenuostabu, jog atrodo, kad laisvės šūkis, demonstracijos už laisvę ir net prieš Vietnamo karą ateina iš sovietinių šaltinių. Kas svarbiausia, kad, šūkaujant už laisvę, vengiama viešai priminti, jog toks Sovietinės Rusijos imperializmas ne tik kad egzistuoja, bet ir plinta.

Antra, stebint eilę mūsų jaunimo pasireiškimų, paskutinių įvykių metu, irgi teko pastebėti savotišką baimę pasakyti atvirai tikrą tiesą. Pavyzdžiui, Simo Ku-

dirkos atveju nebuvo aiškiai pabrėžta, kad tai yra asmuo — lietuvis, bėgęs iš Sovietinės Rusijos vergijos, kad jo valstybė yra su naikinta militaristinės Rusijos įeigos ir jo tauta pavergta.

Reikėtų turėti pakankamai drąsos kiekviena proga kelti Sovietinės Rusijos imperializmo, komunizmo grėsmės ir Lietuvos pavergimo klausimą. Taikytis prie importuotų nuotaičių, kad Sovietinės Rusijos, kaip imperialistinės valstybės minėjimas, kai kam nepatinka, yra ne tik nenaudingas visam laisvajam pasauliui ir ypač mūsų tautai, bet dargi rodo, kad stokojama drąsos viešai ir drąsiai pasakyti, kas mes esame, kas yra tikrasis mūsų priešas ir ko siekia Sovietinė Rusija.

Jūratė Jasaitytė

Visi šoksime Vėlykų vakare! Kur?

Žiūrėk šio puslapio "Studentiško bruzdėjimo" pirmąją žinutę!

Susipažinkime

Piešiniai, kurie puošia šį "Akademinių prošvalstė" puslapį yra piešti Danguolės Stončiūtės. Danguolė yra lankiusi 69-tos Galerijos meno studiją ir Chicago Meno institutą. Dabar Danguolė studijuoją meną Mundelein kolegijoje.

Danguolė yra baigusi Chicago Aukštesniąją lituanistikos mokyklą ir Pedagoginį lituanistikos institutą. Ji yra taipgi aktyvi lietuvių studentų organizacinėje veikloje — priklauso studentų ateitininkų Chicago draugovei ir studentų ateitininkų Korpi Šatrijai.

Štai kaip Danguolė kalba apie meną...

"Kiekvienas žmogus yra kūrybingas, bet mažai kas turi laiko susitoti kasdieninio gyvenimo skubėjime ir stebėti, pasvajoti ir užfiksuoti tai, ką jis pamato, pajunta, pergalvoja.

Todėl, tur būt, ir nutariau studijuoti meną, kad galėčiau susitoti ir pajusti grožį ir išreikšti savo mintis kūrybos pasaulyje.

Gal sugebėsiu perduoti ir kitam žmogui truputį to, pro ką jis prabėga, nieko nepastebėjęs."

D. Stončiūtė

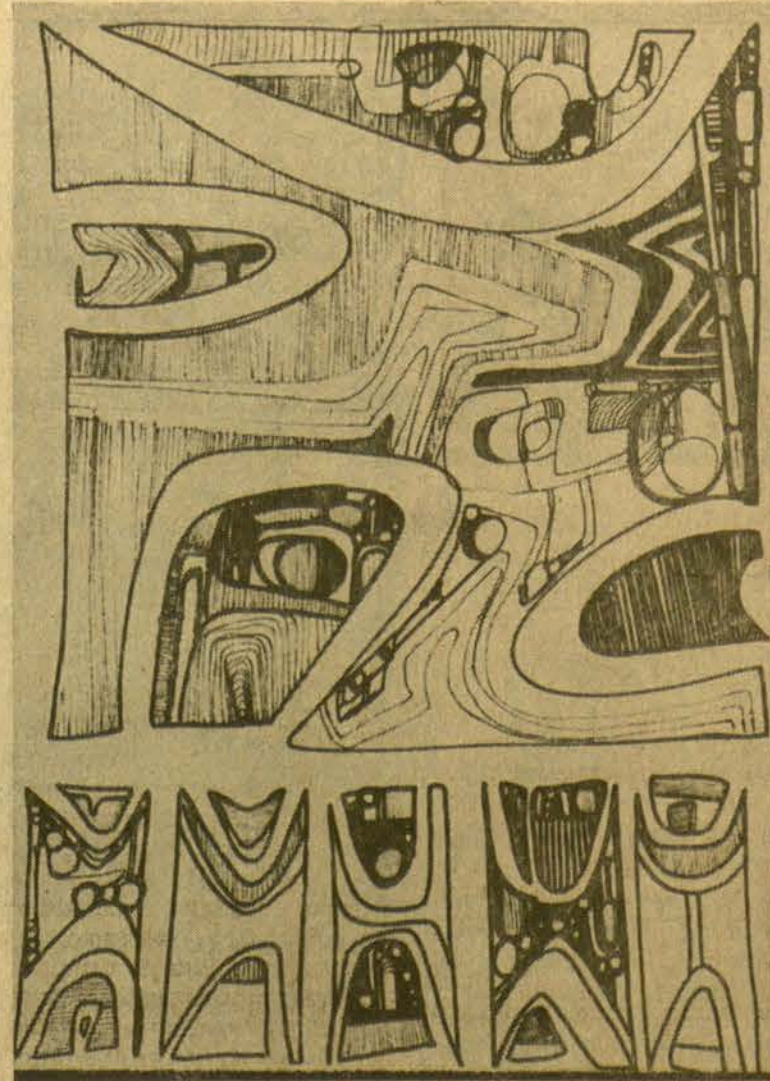
Piešinys

DĖMESIO JAUNIEMS FILMUOTOJAMS

Chicago miesto knygynas skelbia jaunų filmuotojų festivalį gegužės 10—15 d. Jame gali dalyvauti ne vyresni kaip 25 m. amžiaus. Laimėtojai dovanų gaus filmavimo aparatą ar kokius kitus naudingus filmavimo reikmenis. Jury komisiją sudaro: R. Christiansen (Panoramos redaktorius), M. Knoblauch ("Chicago Today" filmų kritikė), T. Palazzolo (filmų gamintojas), J. Schofill (Chicago Meno instituto filmų profesorius) ir J. Tweedle (WYYW televizijos filmų gamintojas). Filmai gali būti dokumentiniai, dainų interpretavimas, komentarai ir kitokie. Didumas — 16 mm., 8 mm. ir s. ambeznė. Smulkesni informacijų galima gauti pašaukus: Brian Odishoo, Festival chairman, CE 6 8922, Ext. 276.

— Kada aš apie viską pamąstau, ką praeity esu kalbėjęs, tada pavydžiui nebyliams.

Seneka

D. Stončiūtė

Piešinys

Dėmesio vertas jaunos pianistės koncertas

VLADAS JAKUBENAS

Alisa Lampsatyte, lietuvių evoliuterio "Tėviškės" parapijos Chicagoje choro dirigento J. Lampsach'o dukterė, pradėjo savo muzikos kelią, kaip pasižymėjusi mokinė A. Nako fortepijono studijoje Chicagoje. Jau tada ji buvo davus jaunimo centre viešą recitalį, kuris, nepaisant gan kuklios programos ir kai kurių dar nepilno subrendimo reiškinų, parodė ją, kaip neabejotiną pianistinę talentą. Po to ji išvyko į Valparaiso universitetą studijuoti germanistiką ir fortepijoną. Šiais metais ji įsigijo bakalauratą iš trijų dalykų: germanistikos ir fortepijono. Jos fortepijono diplomui įgyti programa buvo pakartota sekmadienį, vasario mėn. 21 d. 5 val. popiet "Tėviškės" parapijos bažnyčioje. 5 metų studijos pas žymų profesorių William Kroger Valparaiso universiteto muzikos departamente atnešė puikių vaisių. Kaip matyti, buvo sąžiningai dirbta geroje skoningoje vadovybėje. Alisos Lampsatytes įgimtas talentas koncerte turėjo progos plačiai pasireikšti; buvo parodyta puiki, švari, be jokių kliūčių technika, geras kūrinii stilius ir formos supratimas, ir nemažas temperamentas, sugebėjimas pagauti ir palaikyti publikos dėmesį, ypač dinaminio pakilimo vietose, kur buvo parodyta nemaža užgavimų jėga, išgaunant pilna, masių fortepijono skambesį. Ko dar reikėtų siekti jaunai menininkei — mokėti pasiekti daugiau ramaus lyrimo atitinkamuose epizoduose ir ieškoti didesnio "piano" ar "pianissimo" akompanimento baluose, tuo labiau iškeliant melodiją. Tai inestų jos skambinime daugiau subtilių spalvų. Jų buvo ir dabar, bet persvare buvo jaunuoliškas dinamizmas ir gyvumas. Šios pastabos ypač galioja antroje Mozarto sonatos (C minor) dalyje, taip pat ir lyrinėse dalyse R. Schumanno ciklo "Fantasietuecke", kaip "Des Abends" arba "Warum". Antra vertus, tame pačiame cikle sunkūs techniška ir aištingai temperamentingi numeriai, kaip "In der Nacht", "Aufschwung" arba "Ende des Liedes" buvo atlikti pagamantū užsidegimu. Stiprių programos numerii buvo gale atlikta monumental prancū-

Pavasario laukiant

SIGITA PACYTĖ

ORFĖJUI

Orfėjau,
I kokią šalį
Nubėgo saulė a diena,
Kur tu pasislėpei
Su savo lyra?

Diena verkia
Saulia tau,
Kad sugrįžtum
Su savo meilės daina.

Sugrįžk, Orfėjau;
Sugrįžk
Prie švelnios upės kranto,
Ir dzingink
Mūsų nusivylusias sielas...

PASIVAIKSCIOJIMAS
ZIEMA
Sniegas guli ant žemės,
Kaip cukrinis kremas,
Ir žba,
Kaip sutrintas kristalas.

Eini
Ir girdi to sniego
švelnų skambėjimą,
Kaip kada nors
Girdėjai pasakos sapne.

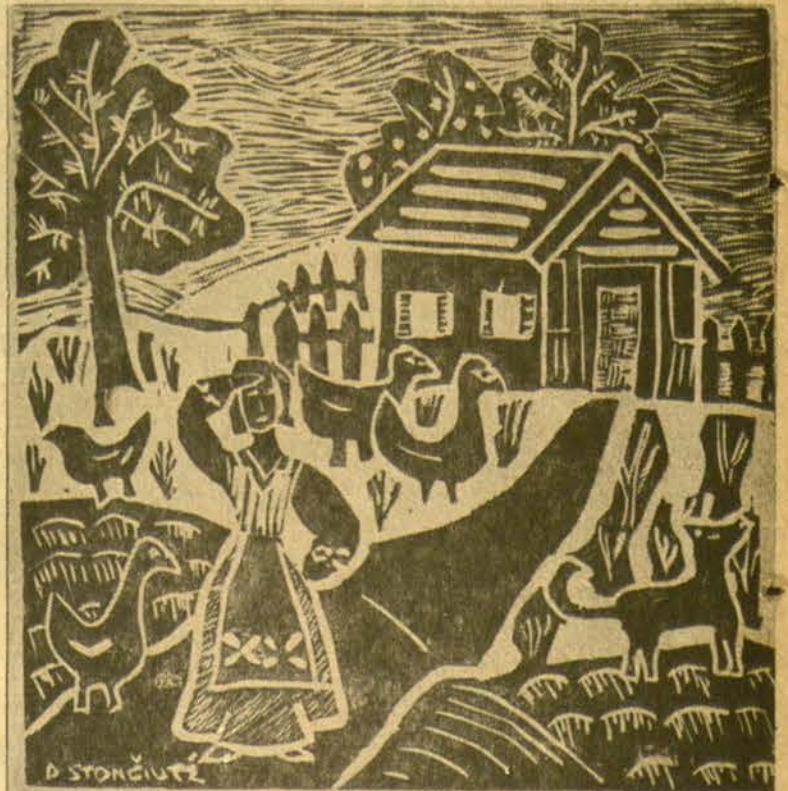
Pakeli galvą
Ir žiūrį į medžius —
Jie s'ov'i tylūs, užmiglę;
Tėvo šalč'o užhipnotizuoti
valkal.

Tylu.
Visi subėgo į namus.

Tik
Iš toli atsinacio pavasario
Vėjas
Palydi tave
Taip pat namų link.

koncertą buvo nemokomas; klausytojų prisirinko pilna bažnyčia, jų tarpe nemažai muzikos mėgėjų bei kitose muzikos studijose pažengusių mokinių. Koncerto pradžioje neįprasta maldos namų rimties atmosfera kiek varžė publikos plojimus, bet programos pabaigoje solistė susilaukė ypač gyvų ovacijų. Koncertui pasibaigus, "Tėviškės" parapijos kun. A. Trakis trumpu žodžiu pažymėjo, kad tokio aukšto meniško lygio koncertas gali tik priartinti žmonių sielas prie religijos ir nepriestatarauja šių Dievo namų rimčiai. Alisos Lampsatytes koncertas būtų vertas pakartoti viešoje, kad ir jaunimo centro, salėje su didesne reklama platesniems mūsų publikos sluoksniams.

PAUKŠČIŲ PARDUOTUVEJ
— Juk šitos anties viena kokią kalbą lietuviškai. tiek anksčiau, gyvendama Chicagoje, tiek ja trumpesnė, — sako pirkėja. — Na, tai kas! Juk tamsta lyvauja savo parapijos lietuviško-nesiruošiat su ja šokti, — paže kultūrinėje veikloje. Įėjimas įaiškino pardavėjas.

D. Stončiūtė

Raiziny

Studentiški bruzdėjimai

Dėmesio! Dėmesio! Šokam!

Chicago Studentų ateitininkų draugovė ruošia KONCERTSOKIUS — Vėlykų šokius, balandžio mėn. 11 d., nuo 7:00 v.v. iki 2:00 v.r., Western Avenue Ballroom, 3504 S. Western Ave. Gros du orkestrai: "McLuhan" ir "Fox", plius "Folksinger."

Bilietus iš anksto galima įsigyti iš narių arba sekmadieniais po Mišių Jaunimo centre. Bilietų kaina iš anksto \$2.50, o prie durų \$3.00 (bus reikalaujama universiteto I.D.).

Studentai ateitininkai kviečia visą lietuvių studentiją atsilankyti ir pasižinti.

Studentė Marquette Parko Lietuvių Bendruomenės valdyboj

Studentė Viktorija Dirgėlaitė buvo išrinkta į Lietuvių Bendruomenės Marquette Parko (Chicagoje) apylinkės valdybą. Viktorijos pareigos — jaunimo reikalų vedėja. Viktorija studijuoja psichologiją University of Illinois.

Susikaupimo vakaras

Chicago Studentų ateitininkų draugovė ruošia kovo mėn. 20 d. (šeštadienį) 7:30 val. vak. SUSIKAUPIMO VAKARĄ, kurį praves Tėv. A. Kezys. Vakaras bus pas M. Eivaitę, 6335 S. Whipple. Kviečiame visus ateitininkus ir draugus atsilankyti.

Informacijos centras nemiega

Išėjo Lietuvių jaunimo informacijos centro antrasis biuletenis, sureduotas Gintaro Karoso. Ar negavote? Centras kviečia visą lietuviškąją jaunimą užsiregistruoti, prisiunčiant savo vardą, pavardę, adresą, zip code, telefono numerį ir gimimo datą šiuo adresu, LJIC, P.O. Box 8992, Boston, Mass. 02114. Užsiregistravus, toliau gausite visas centro informacijas.

Jie mus informuos

Lietuvių Jaunimo informacijos centro valdybą sudaro šie asmenys: G. Karosas — pirmininkas, A. Makaitis — vicepirmininkas, N. Baskytė — sekretorė, B. Veitas — išdininkas, R. Kalėdaitė —

užsienio skyrius, R. Manomaitis, E. Pauliukonytė, R. Petrikonytė — nariai. LJIC atstovai Chicagoje: A. Modestas, R. Sakadolskis, M. Smilgaitė, V. Zukauskas.

Visi būriu keliausime skersai ir išilgai Amerikos

Organizuojama LIETUVIŲ JAUNIMO VASAROS KELIONĖ per S. Ameriką. Kelionė apima šiuos miestus: Bostoną, Montrealį, Torontą, Hamiltoną, Clevelandą, Detroitą, Dainavą, Chicago, O-mahą, Edmontą-Albertą, Seattle, San Francisco, Los Angeles, Phoenix, Mexiką, San Antonio, New Orleans, Montgomery-Alb., Atlantą, Washingtoną, Baltimore, Philadelphia, New Yorką, Hartfordą. Kelionė prasidės Bostone birželio mėn. 12-tą dieną ir baigsis rugsėjo gale. Dalyvauti galima tik užsiregistravusiems. Bus galima dalyvauti ištisoje kelionėje ar tik jos dalyje. Kelionę organizuoja Lietuvių jaunimo informacijos centras.

Norėdami platesnių žinių, rašykite: LJIC, P.O. Box 8992, Boston, Mass., 02114.

Jaunimo centro lietuvių studentų tautinių šokių ansamblis Chicagoje

Nuotr. Virgilijaus Kauliaus, S.J.